

FAGBLA

Opfylder borgernes sidste vilje
EN VÆRDIG DØD

SIDE 24

Kend din ret
NYE OMSORGS-DAGE

SIDE 32

SOCIAL & SUNDHED

NYE OPGAVER TIL SOSU-ASSISTENTER PÅ SYGEHUSE:

JA TAK TIL MERE ANSVAR

SIDE 34

Hos os går overskuddet til vores medlemmer. Til dig.

Hos os er der ingen aktionærer, der skal tjene penge på din pension. Vores overskud ender hos de helt rigtige. Vores medlemmer.

Læs mere på pensam.dk/lidtbedre

PenSam
Gør livet lidt bedre

SNAPSHOT

DEMENSPLEJECENTRET
STÆVNER UD

SIDE 18

INDHOLD

**FAGLIG
PRAKSIS**
FIK IDEEN
TIL PSYKISK
FØRSTEHJÆLP
SIDE 50

**KEND
DIN RET
TIL
OMSØRGSDAGE**
SIDE 32

4 **Chefredaktørens leder**6 **Fag og fremtid**

Delte meninger om nye titler
til sosu-uddannelserne

8 **FOKUS Overarbejde**

Se, hvilke faggrupper,
der har mest overarbejde

14 **Groft sagt**15 **Forskerzonen**

Arbejds miljøet led under
coronakrisen, viser nyt studie

16 **Formandens klumme & debat**18 **Snapshot**

Sejltur vækker liv i minder
hos ældre med demens

22 **Fagligt talt**24 **TEMA En værdig død**

Ansatte er blevet bedt til
at tale med ældre om deres
ønsker for den sidste tid

30 **Brug FOA**

Forkert af kommune
at stoppe sygedagpenge

32 **Kend din ret**

Ny lov giver ret til fem omsørgs-
dage om året – dog uden løn

34 **INDBLIK Faggrænser i opbrud**

Manglen på arbejdskraft har
sat turbo på opgaveglidning

42 **Tæt på**

Så mange har brugt rekrutte-
ringsudfordringer som løftestang

44 **Interview**

Mød Geeti Amiri, forfatter, debat-
tør og underviser på SOSU-H

49 **Min vej**

Kristian på 17 år brænder for
at arbejde med mennesker

50 **Faglig praksis**

Portør står bag værktøj
til psykisk førstehjælp

52 **A-kassen**

Få hjælp, når du skifter spor

53 **Mad på farten**54 **Quiz**56 **Det sker**58 **Kollegakram**

FOA

Ansv. chefredaktør Gitte Hejberg
gith@foa.dk · 46 97 24 58

Redaktionschef Allan Wahlers
alwa@foa.dk · 46 97 26 44

Udgiver FOA · Staunings Plads 1-3
1790 København V · 46 97 26 26
foa.dk · foa@foa.dk

99

JEG FÅR SIKKERT HØVL FOR AT SIGE DET, MEN JEG MENER IKKE, DET ER
ET KONTORARBEJDE FRA 9-16 AT ARBEJDE MED MENNESKER, OG DET
BLIVER DET ALDRIG, NÅR DU HAR MED MENNESKER AT GØRE. SIDE 47

GEETI AMIRI

FORFATTER OG UNDERVISER PÅ SOSU-H

FRA MANGEL TIL MULIGHEDER

VELKOMMEN | Mangel på kolleger, ubesatte stillinger og overarbejde er for længst blevet virkeligheden – ikke mindst på velfærdsområdet. Derfor var flere politikere da også ved at falde over hinanden for at adressere problemet under den netop overståede valgkamp. Og problemet bliver ikke mindre i den nye fireårige valgperiode. Her peger fremskrivningerne på store demografiske udsving, hvor både antallet af børn under syv år og antallet af ældre over 80 år forventes at stige. Hvilket udløser endnu flere arbejdsopgaver – og dermed behov for endnu flere kolleger.

Metoder og greb er de folkevalgte dog langt fra enige om. Mere i løn, flere på fuldtid og ikke mindst et arbejde, man kan holde til i længden, er dog oplagte bud. Kan man som medarbejder gøre andet end at blive vred eller modløs i den situation?

Ja, man kan som den værdifulde medarbejder, man er, begynde at stille flere krav til ens arbejdsgiver. Det har 14 procent allerede gjort, viser en medlemsundersøgelse – for eksempel i form af tillæg eller arbejdstider.

Og ja, man kan udfordre faggrænserne og måske få adgang til kurser og nye arbejdsopgaver, hvor man for alvor kan bruge sine kompetencer. Det har de allerede gjort på flere sygehuse. I dette nummer kan du blandt andet møde ansatte, der i dag lægger drop og sonde, giver intravenøs væske, går stuegang med lægen og tager imod akutpatienter. ★

Gitte Hejberg
GITTE HEJBERG
ANSV. CHEFREDAKTØR

SE, HVOR MANGE
DER HAR BRUGT
DETTE ARGUMENT
FOR AT FORBEDRE
DERES VILKÅR
SIDE 42

”

KAN MAN SOM
MEDARBEJDER GØRE
ANDET END AT BLIVE
VRED ELLER MODLØS
I DEN SITUATION?

@GITTEHEJBERG

HVAD MENER DU?

Har du brugt mangel på arbejdskraft i forhandlinger med din arbejdsgiver?

AF MORTEN BRUUN OG
LAURA MARIE RASMUSSEN

Assistent i stedet for hjælper
Tina Petersen

Pædagogisk assistent og tr
Ballerup Kommune

Vi bruger udtrykket: 'Der skal ansættes uddannede' til at argumentere for, at der ansættes flere pædagogiske assistenter, selvom de er dyrere. Vi fik således en assistent i stedet for en pædagogmedhjælper.

Mere fleksible arbejdstider
Laila Harms Hansen

Serviceassistent og tr
Lolland Kommune

Vi mangler arbejdskraft og vil gerne have flere unge, men det kræver nok mere fleksible arbejdstider. Så vi tester, om det er muligt at møde en time senere. Det gør det nemmere for unge familier.

Nyuddannet fik lønløft
Christina Frederiksen

Social- og sundhedsassistent
og tr, Gentofte Kommune

En nyuddannet, lidt ældre social- og sundhedsassistent blev ansat på grundløn. Vi fik løftet hende et par løntrin, fordi hun havde erfaring fra den pædagogiske verden.

ZBC

Kurser når det passer jer

Har I som virksomhed eller institution brug for faglig online opkvalificering inden for social- og sundhedsområdet eller måske dagtilbudsområdet? Så har vi en bred vifte af online kurser, der kan tages, når det passer bedst for jer.

Se alle de aktuelle kurser på kurser.zbc.dk eller scan QR-koden:

Kan nye titler forbedre fagets image?

VIVE foreslår, at sosu-ansatte skal kaldes noget andet. Idéen får dog en blandet modtagelse.

AF RASMUS HANBERG | FOTO: HEIDI LUNDGAARD

Større fokus på at formidle de positive historier om social- og sundhedsfagene. Styrket samarbejde mellem folkeskoler, ungdomsuddannelser og social- og sundhedsuddannelserne. Og så skal eleverne på sosu-skolerne være bedre klædt på, når de skal i praktik.

Det er blot en lille håndfuld af de overskrifter, som VIVE, Det Nationale Forsknings- og analysecenter for Vel-færd, lister op i rapporten 'Analyse af social- og sundhedsfagenes image og imageudfordringer'.

En rapport, som blandt andet kommer med forslag til, hvordan social-

og sundhedssektoren bliver mere populær og får nemmere ved at rekruttere nye medarbejdere.

Nye titler spøger

En af de mest omdiskuterede idéer handler om, hvorvidt nye titler kan føre til større forståelse og anerkendelse af social- og sundhedsfagene.

VIVE anfører, at idéen som minimum bør drøftes. Og det er den i høj grad blevet. Alene på FOAs Facebookside har mere end 700 blandet sig i debatten – og hovedparten ryster på hovedet. De efterlyser i stedet større respekt for faget, og det er Vinni Jakobsen, næst-

formand for Social- og Sundhedssektoren i FOA, overvejende enig i:

"Vi har to uddannelser, som vi har haft siden 90'erne, og som i dag fremstår som to selvstændigt stærke fagprofiler. Jeg tror, man skal tænke sig virkelig godt om, hvis man begynder at ændre titlerne," siger hun.

Til gengæld stiller ældreminister Astrid Krag (S) sig en smule mere positiv. Hun vil i hvert fald ikke udelukke nye titler som et redskab. ★

RAHBN@FOA.DK

& Find VIVE-rapporten
vive.dk – skriv 'sosu' i søgefeltet

SOCIAL- OG SUNDHEDSASSISTENT RIKKE RAMSING JOHANSEN:

JA, DET ER EN NØDVENDIGHED

"Den generelle befolkning tænker på 'sosuer' som én uddannelse. De ved ikke, at det både er hjælpere og assistenter, så hvis man virkelig skal sælge vores fag, så bliver titlerne nødt til at adskille sig fra hinanden."

Sådan siger Rikke Ramsing Johansen, som i 25 år har betragtet sig selv som en stolt social- og sundhedsassistent – de seneste syv år på den psykiatriske akutskadestue i Vejle.

Hun ser nye titler som en nødvendighed for at komme fællesbetegnelsen

'sosu' til livs – og hun ser også gerne, at arbejdet som social- og sundhedsassistent i langt højere grad bliver solgt på dets faglige kompetencer og mulighed for personlig udvikling.

På lige fod med sygeplejersker

"Jeg arbejder næsten på lige fod med sygeplejerskerne. Jeg har for eksempel krisesamtaler, er en del af den psykiatriske udrykningstjeneste, triagerer patienterne, varetager telefonopring-

ninger fra eksempelvis politiet, vagtlæger og bekymrede pårørende, og jeg vurderer i samarbejde med lægen, om en patient skal indlægges," fortæller Rikke Ramsing Johansen og afviser, at det er tilstrækkeligt i endnu højere grad at fremhæve forskellene på de to uddannelser:

"Det, synes jeg, vi har prøvet i mange år, uden det er rykket i positiv retning. Vi plejede for eksempel at have 16-17 social- og sundhedsassistentelever. Denne gang har vi fire." ★

Rikke Ramsing Johansen:

"Nye titler betyder, at vi kan komme fællesbetegnelsen 'sосу' til livs. Faget skal sælges på faglige kompetencer."

Karina Jarl Rasmussen:

"Det er ikke nye titler, der gør faget mere attraktivt og interessant. Det handler i højere grad om anerkendelse."

SOCIAL- OG SUNDHEDSASSISTENT KARINA JARL RASMUSSEN:

NEJ, DET ÆNDRER INGENTING

I Nyborg er Karina Jarl Rasmussen imod forslaget. Hun har i otte år arbejdet som først social- og sundhedshjælper og siden som social- og sundhedsassistent på et plejecenter, og hun oplever med mismod, at fagene bliver nedgjort, fordi 'vi bare er nogen, som passer ældre'.

"Nye titler vil ikke gøre det nemmere at rekruttere nye kolleger og elever, for det er ikke dét, der gør uddannelsen eller faget mere attraktivt," siger Karina Jarl Rasmussen og fortsætter:

"Der er slet ikke forståelse for kompleksiteten i vores arbejde og vores funktion. Det er, som om folk glemmer, at vi er to faggrupper, som aldrig vil kunne undværes. Det handler om, at samfundet og politikerne i højere grad skal anerkende og udvise respekt for vores fag og uddannelse."

Lønnen betyder noget

Hun køber ikke argumentet om, at nye titler kan gøre det nemmere for 'den al-

mindelige dansker' at forstå forskellen på de to faggrupper og på den måde også bane vejen for større anerkendelse.

Til gengæld kommer man ikke udenom 'det med lønnen', hvis flere for alvor skal få øjnene op for faget, tilføjer Karina Jarl Rasmussen.

"Vores løn skal ligestilles med det ansvar og de kompetencer, vi reelt har og udfører hver dag. Lønnen skal matche øvrige faggrupper i vores samfund som for eksempel en smed." ★

ARBEJD ARBEJD OVER ARBEJD

FOKUS ER SKREVET AF RASMUS HANDBERG, RAHBN@FOA.DK OG IDA ØSTERLUND, IDBO@FOA.DK | FOTO: JØRGEN TRUE

Mængden af overarbejde er nogle steder mere end fordoblet på to år. Coronakrise og udfordringer med rekruttering og fastholdelse får skylden. "Medarbejderne betaler prisen," siger arbejdsmediciner.

Det er blevet markant vanskeligere at få vagtplanerne i sundhedsvæsenet til at gå op. Med kort varsel bliver vagter byttet rundt, og medarbejdere arbejder over for at få kabalen til at gå op.

Det viser data fra Kommunernes og Regionernes Løndatakontor (KRL), som Fagbladet FOA har analyseret. Tallene viser blandt andet, at udbetaling af til-læg for ekstra timer og ændrede vagt-planer er steget voldsomt de seneste år.

For eksempel har social- og sundheds-assistenterne på det regionale område haft 355.000 ekstra timer i form af over-arbejde og frivilligt ekstraarbejde det seneste år. Det er mere end en fordob-ling sammenlignet med to år tidligere.

Ifølge Heino Knudsen (S), formand for Region Sjælland og for løn- og prak-sisudvalget i Danske Regioner, skal der ikke herske tvivl om, at arbejds-pres-set i flere områder af sygehusvæsenet har vokset sig stort. Han peger på co-ronakrisen og sygeplejerskernes kon-flikt som to forklaringer på, at medar-bejderne flere steder må løbe stærkt.

"Men den helt store udfordring er at rekruttere og fastholde medarbejde-re, for vi har mangel på personale," si-ger han og pointerer, at det har været 'guld værd', at medarbejdere har taget frivilligt ekstraarbejde for at afvikle de pukler, som konflikten og pandemien har skabt.

Medarbejdere er pressede

Det øgede arbejdspress har en pris. Det understreger klinisk psykolog Lene Bech Jeppesen, der de seneste 14 år har arbej-det på arbejdsmedicinske klinikker.

Hun er i dag ansat på Arbejdsmedi-

René Arne Bergmann
"Jeg kan godt bruge pengene."

Mi Wingh
"Jeg har altid haft natte-vagter, men nu er det nok."

**MØD
DEM PÅ
DE NÆSTE
SIDER**

cin, Regionshospitalet Gødstrup, hvor de tydeligt mærker en stigning i antal-let af medarbejdere på sygehuse og i ældreplejen, som slås med stressymp-tomer.

"Det er i særlig grad social- og sund-hedspersonale, sygeplejersker og ser-viceassistenter, som er pressede. De døjer typisk med søvnbesvær, tanke-mylder og konstant uro i kroppen, og så får de ikke den nødvendige restitu-tion. De risikerer derfor at miste over-blikket og lave fejl i arbejdet," siger Lene Bech Jeppesen.

Isoleret set er overarbejde ikke et problem. Det opstår først, hvis et stort arbejdspress står på i længere tid, uden at der er lys for enden af tunnelen, på-peger psykologen:

"Derfor er det bekymrende, at re-krutteringsudfordringerne ser ud til at fortsætte," siger Lene Bech Jeppesen.

Sygeplejersker forsvinder

I 2019 afsatte den dengang nye S-rege-ring penge til at ansætte 1.000 ekstra sygeplejersker. Men siden er der – fra maj 2019 til maj i år – kommet 567 færre sygeplejersker, viser regionernes løndata.

Det er ifølge Heino Knudsen udtryk for et arbejdsmarked med enorm kamp om medarbejderne. Og i Region

Sjælland bliver medarbejderne også spurgt om, hvad der skal til for at fast-holde dem i deres job.

"Og de svarer, at arbejdspresset skal mindskes," siger regionens formand.

Han nævner også, at man fra regio-nernes side blandt andet kigger på, om social- og sundhedshjælpere kan af-lastet social- og sundhedsassistenter.

"Det er hele tiden et mål at rekrutte-re de nødvendige medarbejdere for at mindske arbejdspresset så meget som muligt. Det er afgørende for den kva-litet, som vi ønsker at levere," noterer Heino Knudsen og siger, at højere løn også er en del af løsningen – uden at konkretisere det budskab.

Vil se reelle resultater

I FOA er forbundsformand Mona Striib ikke bleg for at kalde sundhedsvæ-senet for mere presset end nogensinde. Men hun oplever, at den dystre stig-ning i omfanget af overarbejde skaber mere politisk lydhørhed for reelle for-andringer:

"Der er intet quickfix. Det er et langt sejt træk, men vi skal se resultater. I ste-det for at bruge penge på eksterne vi-karbureauer, skal man blandt andet sat-se på at give de faste medarbejdere fle-re timer og bedre arbejdsvilkår, så man ikke løber skrigende bort fra sit fag." ★

SÅ MEGET MERE ARBEJDER DE

På to år har disse fire faggrupper, ansat i regionerne, oplevet en stigning i overarbejde og frivilligt ekstraarbejde på mellem 97 og 219 procent.

Ambulancebehandler

Fra 2,9 timer til 9,2 timer pr. måned

219%

Paramediciner

Fra 6 timer til 11,9 timer pr. måned

97%

Social- og sundhedsassistent

Fra 2,1 timer til 4,3 timer pr. måned

106%

Portører

Fra 2 timer til 5,6 timer pr. måned

177%

Bemærk: Særligt for social- og sundhedsassistenter er der et betydeligt mørketal, fordi en stor del arbejder på deltid. Her honoreres ekstra timer op til fuldtidsnormen som merarbejde og ikke overarbejde. Det er ikke muligt at trække data for merarbejde. Det samme gør sig gældende for sygeplejersker, hvor stigningen i overarbejde i øvrigt er 97 procent i løbet af de to år.

SÅ MEGET KOSTER DET

Tillæg for overarbejde og ændringer i vagtplaner har kostet regionerne 1,45 mia. kr. fra juni 2021 til maj 2022. Det er en merpris på 577 mio. kr. sammenlignet med samme periode to år tidligere. Også kommunerne har betalt markant mere i tillæg for særligt overarbejde og inddraget fridøgn til medarbejderne i ældreplejen. Her er der tale om en merpris på 297 mio. kr. Det har altså kostet 874 mio. kr. mere alene for ældreplejen og sygehusene.

KILDE: BEREGNINGER PÅ BAGGRUND AF DATA FRA KOMMUNERNES OG REGIONERNES LØNDATAKONTOR

René Arne Bergmann har indtryk af, at hans kolleger i ambulance-tjenesten er langt mere pressede på arbejdstempo, end de er på akut- og lægebilerne. Han forstår godt, hvis de ikke holder til lige så meget overarbejde som ham.

PARAMEDICINER RENÉ ARNE BERGMANN:

Det er bare så nemt at tage en ekstravagt

FOKUS OVERARBEJDE

SÅDAN GJORDE VI

Data er trukket i Kommuner-
nes og Regionernes Løndata-
kontor (KRL) og viser udbe-
talinger for de fire udvalgte
særydelser 'overarbejde',
'frivilligt ekstraarbejde', 'om-
lagte timer' og 'inddraget
fridøgn' for alle måneder si-
den juni 2016. På baggrund
af materialet er der udregnet
et månedligt gennemsnit for
en 12 måneder lang periode
fra juni til maj hvert år. Be-
regningerne er korrigeret for
udviklingen i antallet af fuld-
tidsansatte, som ligeledes er
trukket i KRL.

På en normal måned forøger paramedi-
ciner René Arne Bergmann sin løn med
en fjerdedel. Andre måneder fordobler
han den. Og enkelte måneder mere end
det.

"Vi er en efterspurgt vare for tiden,"
siger René Arne Bergmann, som kører
akutbil og lægebil og sidder som sund-
hedsfaglig på AMK-vagtcentralen i Regi-
on Sjælland, hvor han tager 112-kald.

Han og ni andre kolleger udgør et
hold, der arbejder i et rul med én døgn-
vagt efterfulgt af ét fridøgn, derefter
endnu en døgnvagt og så syv fridage.
Derudover har de nogle undervisnings-
timer spredt ud over året. Og det gør det
let at tage ekstravagter, fortæller han.

"Mine tre døtre er flyttet hjemme-
fra, og min kone arbejder også i skifte-
hold, så nogle gange er jeg mutters

alene i mine syv fridage. Og jeg bor un-
der to kilometer fra sygehuset, så når
der lige mangler en, kan jeg være der
hurtigt. Det er bare så nemt," siger
René Arne Bergmann, som har gang i
en masse projekter i sit hus og derfor
godt kan bruge den ekstra indtjening.

Kolleger kan blive som familie

Mange af hans overarbejdstimer er
kommet i forbindelse med et pilot-
projekt i regionen, hvor de har testet
brugen af PHV-enheder (præhospita-
le vurderingsenheder, red.). Her har
paramedicinere aflastet lægevagten og
lavet observationer for e-hospitalet.

Der er ikke tale om overarbejde, han
bliver pålagt, men tilbudt. Og han ta-
ger gerne imod det for at hjælpe sine
kolleger. Når man bruger både dage

og nætter sammen og deler måltider
og livshistorier på stationen gennem
30 år, knytter man stærke bånd, siger
René Arne Bergmann.

"Hvis vi har et hul, der ikke bliver
udfyldt, skal mine kolleger løbe hurti-
gere i en stadig mere presset hverdag.
Og når man, som jeg gør, ser sine kol-
leger som sine venner og som en slags
familie, fordi man bruger så meget tid
sammen, ønsker man ikke, at de skal
presses unødigt. Og når man samtidig
kan bruge pengene, bliver det endnu
nemmere at sige ja."

Fra tv-vagt til 16 timer på gaden

Som paramediciner ved man aldrig,
hvad en vagt byder på. Den kan være
rolig – eller der kan være fart på
fra morgen til aften. Og den forskel

oplevede René Arne Bergmann på to ekstravagter for nylig:

”Først havde jeg en døgnvagt, hvor jeg slet ikke havde nogen opkald. Jeg tjekkede bilen om morgenen, læste lidt, så lidt fjernsyn, og så gik jeg i seng. Næste morgen stod jeg op og kørte hjem. Et døgn senere mødte jeg igen på vagt, og her var jeg på gaden i 16 timer – og altså fire timer mere end de 12, man tilstræber som maks. på en døgnvagt. Der er kæmpestor forskel.”

Efter sådan en vagt kan René Arne Bergmann godt mærke det på sin krop. Han føler sig ved siden af selv, og så er det svært at falde ned og få sovet. Men den slags symptomer er han opmærksom på.

”Jeg er bevidst om, at det her med de mange timers overarbejde kun skal være for en periode. Man skal lytte til sin krop, slappe af og dyrke motion i fritiden. Man skal være opmærksom på kroppens signaler, og så længe jeg har det godt, og det kan lade sig gøre, så tager jeg gerne en ekstra tørn. Men jeg holder også øje med mit blodtryk, og hvis det pludselig bliver for højt, kommer jeg til at skære ned.” ★

OGSÅ ÆLDREPLEJEN ER RAMT

Social- og sundhedspersonalet i både regioner og kommuner har oplevet en markant stigning i overarbejde og vagtplaner, der ændres med kort varsel. For eksempel har social- og sundhedshjælperne i den kommunale ældrepleje haft 79 procent flere overarbejdstimer sammenlignet med for tre år siden. Dertil er 'inddraget fridøgn med kort varsel' steget med 87 procent.

LÆS MERE

fagbladetfoa.dk/overarbejde

Her har vi – fordelt på faggrupper – samlet en række tal om overarbejde og ændrede vagtplaner, du kan dykke ned i.

Mi Wingham føler ikke, at hun har haft for mange timer. Problemet var, at de omlagte vagter lå på forkerte tidspunkter og ødelagde familielivet. Derfor sagde hun op.

SOCIAL- OG SUNDHEDSASSISTENT MI WINGH:

Jeg fik nok af omlagte vagter

Social- og sundhedsassistent Mi Wingh elskede egentligt sit job på kirurgisk afdeling på Nordsjællands Hospital. Kollegerne var søde, ledelsen kompetent og arbejdsopgaverne spændende. I ni år pendlede hun fra Helsingborg i Sverige for at gå på arbejde bag de gule mure i Hillerød. Men nu er det slut.

Patienterne er ikke blevet flere, men kollegerne er blevet færre. Det stigende arbejdspress har nemlig fået flere af Mi Winghs kolleger til at sige op. Og det har betydet, at det tilbageværende personale oftere og oftere er blevet omlagt fra dagvagter til nattevagter. Det fik Mi Wingh til at sige stop.

"Det er ikke arbejdspladsen, der gør det. Det er situationen, den står i," siger Mi Wingh og fortsætter:

"Jeg har altid haft nattevagter, men nu det nok. Jeg har ikke problemer med at sove om dagen eller at vende mit døgn. Men jeg savner min mand og privatlivet med min familie. Jeg kan ikke altid deltage i de sammenkomster, der er, fordi jeg enten skal på arbejde eller sove. Det vil jeg ikke mere."

Føles ikke som et valg

Især var sommeren i år hård. Der var få på arbejde, fordi mange var på ferie, samtidig med at afdelingen manglede personale. Det betød, at antallet af nattevagter, Mi blev oplagt til, steg, og at hun ikke altid kunne regne med sit skema. Oveni det var der mange nye kolleger, der skulle læres op. Og det tærede også på kræfterne.

"Det har været en barsk sommer for de fleste. Vi er trætte. Dem, der normalt har tre nattevagter i træk, har nu måske fem i træk. Og selvom man ikke bliver pålagt at tage de ekstra vagter, føles det, som om man ikke har et valg. Der er jo en vagtplan, der skal gå op. Tit siger man ja for at hjælpe kollegerne, så de undgår at stå alene med en ny vikar."

Kun dagvagter

Det fik Mi Wingh til at se sig om efter noget nyt. 26. september sagde hun op, og 1. november startede hun i hjemmeplegen i Helsingør. Her arbejder hun udelukkende i dagvagter, hvor arbejdstiden hedder 07.30 til 15.00.

"Jeg har haft mange kolleger gennem tiden, som har sagt, at de skal prøve noget nyt, og jeg har ikke kunnet forstå dem, for jeg har været så glad for min afdeling. Jeg elskede mit arbejde. Men nattevagterne og savnet af familien blev bare for meget for mig. Jeg føler virkelig, at det er det her, jeg skal nu." ★

GUIDE

SÅDAN PASSER
DU PÅ DIG SELV

1

Vær ærlig og realistisk

Selvom mange føler en stor forpligtelse over for deres arbejde og borgerne, nytter det ikke at byde ind på flere timer, end man reelt har overskud til. Situationen bliver blot værre for både én selv og kollegerne, hvis det ender med en hel- eller delvis sygemelding.

2

Lyt til din krop

Hvis man er ved at udvikle stresssymptomer, vil kroppen udsende en række signaler. Det er vigtigt at lytte til disse og tage dem alvorligt, for jo før, der handles, jo bedre.

3

Kend signalerne

Typiske stresssymptomer er søvnvanskeligheder, en følelse af at være udmattet og have varig uro, hjertebanken, føle sig anspændt, manglende overskud og overblik samt en stigende tendens til at trække sig fra sociale sammenhænge.

4

Sig det højt

Det er vigtigt at gøre ens leder opmærksom, hvis man mærker stresssymptomer, så ledelsen kan handle på det. Du kan også bruge din tillidsrepræsentant eller FOA-afdeling.

KILDE: KLINISK PSYKOLOG
LENE BECH JEPPESEN

AFBUREAUKRATISERING

Efteråret har – igen – været præget af politiske bud på mindre bureaukrati i ældresektoren. Blandt andet foreslog ældre- og socialminister Astrid Krag (S) at halvere papirarbejdet: "Dokumentationen tager medarbejdernes tid fra de ældre, og derfor har vi nu det mål, at antallet af registreringer inden for ældreplejens omsorgssystem skal halveres," sagde hun.

KILDE: KRISTELIGT DAGBLAD

ILLUSTRATION: GITTE SKOV

FAGBLADET FOA GIK I TRYKKEN, FØR RESULTATET AF VALGET VAR KENDT. DERFOR ER DET UVIST, OM ASTRID KRAG STADIG ER MINISTER.

ARBEJDSMILJØET LED UNDER CORONAKRISEN

Nyt studie viser, at ansatte i ældreplejen mærkede konsekvenserne af dårlig ledelse under pandemien.

AF ANJA SKOV GRANERUD

Adskillige undersøgelser viser, at pandemien har haft en negativ effekt på det mentale helbred blandt sundhedspersonalet. Nu viser et nyt studie, at god kriseledelse kan modvirke de negative effekter.

Det har nemlig stor betydning for det sociale arbejdsmiljø, hvordan ledelsen håndterer en krise. Det fortæller Vivian Rueskov Poulsen, forskningsassistent på Holbæk Sygehus.

Siden coronakrisen brød ud i starten af 2020, har hun forsket i de konsekvenser, pandemien har – og har haft – på arbejdspladserne. Og hun har nu afsluttet et nyt projekt med deltagelse af knap 1.000 FOA-medlemmer:

”Vi ser en direkte sammenhæng mellem kriseledelse og det sociale miljø på arbejdspladserne. Helt konkret har dårlig kriseledelse betydet flere konflikter og dårligere sammenhold,” siger hun.

Gode relationer er afgørende

Det er særligt fire faktorer, der har haft betydning for de ansattes oplevelser af arbejdsmiljøet under pandemien.

”Uklare retningslinjer og utryghed om organiseringen af arbejdet er to af de faktorer, der kan påvirke, om der for eksempel opstår konflikter mellem kolleger, og om der er et godt sammenhold på en arbejdsplads. Ligesom mangel på hensyn til medarbejdere, som tilhører en risikogruppe, og mangel på instruktion i brugen af værnemidler har en særlig betydning.”

Ifølge Vivian Rueskov Poulsen er det derfor vigtigt, at ledelsen i fremtiden har fokus på gode sociale relationer i arbejdet, da det kan modvirke de negative effekter, en krise kan have på de ansattes mentale helbred.

”Vores resultater viser vigtigheden af, at man tænker, i hvordan man styrker det sociale sammenhold på arbejdspladser for eksempel gennem god kriseledelse, så man er beredt og modstandsdygtig over for en ny krise,” siger hun og fortsætter:

”Vi ved ikke, om vi ender med at stå i den samme situation til vinter, så man kan med fordel allerede nu tænke, i hvordan man for eksempel vil organisere arbejdet eller kommunikere klare retningslinjer for at styrke relationerne mellem medarbejderne.”

Kan også gælde andre grupper

Undersøgelsen er foretaget blandt social- og sundhedsansatte i ældreplejen, men ifølge Vivian Rueskov Poulsen kan resultaterne også sige noget om andre faggrupper.

”Man kan sige, at god kriseledelse er vigtig blandt mange medarbejdergrupper for at styrke det sociale arbejdsmiljø,” siger hun og tilføjer:

”Hvis man for eksempel arbejder som rengøringsassistent eller i en kantine, har man nok også oplevet presset eller frygten for smitte under pandemien. Og vi ved, at sociale relationer på arbejdspladsen kan beskytte mod de belastninger på det mentale helbred, som kriser kan have. Der er dog også nogle forhold i deres sociale arbejdsmiljø, der måske ikke er direkte sammenlignelige.” ★

REDAKTIONEN@FOA.DK

FORSKER-
ZONEN

FOTO: PRIVAT

Vivian Rueskov Poulsen
Forskningsassistent

Holbæk Sygehus, Arbejds- og Socialmedicinsk Afdeling

OM UNDERSØGELSEN

Studiet er baseret på en spørgeskemaundersøgelse blandt FOAs medlemmer, som arbejder i den kommunale ældrepleje som social- og sundhedsassistent eller -hjælper. I alt deltog 952 ansatte.

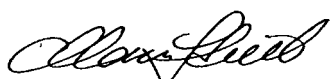
EN ALVORLIG TID KALDER PÅ BREDE FORLIG

STRIIBEN | Efter to år med en pandemi har vi nu også en krig, der fortsat eskalerer, trusler om atomvåben og risiko for en recession. Det kræver krisestyring og en jernvilje til at finde lyset for enden af tunnelen. Den alvorlige situation kalder desuden på brede forlig og aftaler – også efter valget. Inflationen raser afsted, og mange står i den desperate situation, at varme- og elregningen og huslejen ganske enkelt ikke kan betales. Vi har været ombord i forslag til mange hjælpepakker og initiativer. Huslejestop, særlig hjælp til de mest udsatte, varmemhjælp, stop for elregningens himmelflugt, bedre fradrag for kørsel, forhøjelse af dagplejernes fradrag. En del er lykkedes, og andet mosler vi fortsat på med.

I skrivende stund har statsministeren netop trykket på valgknappen, og i talen ved Folketingets åbning var mine ører især rettet mod økonomi til fremtidens velfærd bredt set og til de konkrete løsninger, der skal findes, så vi løser udfordringen med mangel på arbejdskraft, klimakrisen og den økonomiske krise. Vi skal fortsat gøre alt for at satse på et velfærdssamfund, der giver børn den bedste start i livet, hjælper syge borgere, giver lige adgang til sundhed og sikrer en værdig alderdom. Og ikke mindst skal vi have genskabt en offentlig sektor med ordentlige arbejdsvilkår, så man med sin faglighed lykkes med kerneopgaven.

FOAs mange faggrupper leverer hver eneste dag et vigtigt bidrag til velfærden. Vi gør alt for at synliggøre det. Hvem I er, hvad I kan, og hvorfor det er vigtigt at anerkende værdien. Jeg var derfor særligt glad for at høre statsministeren lægge op til, at der skal forhandles en helhedsplan og ikke mindst, at en del af den plan også handler om løn og arbejdsvilkår.

Jeg er sikker på, at et flertal af borgerne i dette land vil støtte et solidt velfærdssamfund og støtte, at FOAs medlemmer (sammen med andre) skal have ordentlige vilkår til at levere velfærden. ★

MONA STRIIB
FORMAND

”

**FOAS MANGE FAGGRUPPER
LEVERER HVER ENESTE
DAG ET VIGTIGT BIDRAG
TIL VELFÆRDEN. VI GØR ALT
FOR AT SYNLIGGØRE DET.**

@STRIIBMONA

HVAD
MENER
DU?

I hvert nummer af Fagbladet FOA plukker vi en kommentar fra en debat på Facebook.

Denne gang har vi ringet til Maja Muurholm for at høre, hvad der fik hende til at kommentere på et opslag om elevløn i stedet for SU.

Maja Muurholms kommentar til opslaget:

Maja Muurholm
Du får SU på grundforløb under alle erhvervsuddannelser, det er sådan den er bygget op med mindre man er ansat fra starten. Så skal der jo ændres i hele måden erhvervsuddannelser er opbygget på. Grundforløbet er jo lidt en "smagsprøve" på resten af uddannelsen hvor man ikke binder sig for meget endnu 😊
Måske man hellere skulle se på sygeplejerske udd. Hvor der er SU under HELE uddannelsen.
På SOSU får vi altså stadig trods alt løn lige så snart vi bliver ansat af vores kommune eller region 😊

Synes godt om Svar 4

MAJA MUURHOLM:

FORKERT AT GØRE FORSKEL

Jeg er opmærksom på de rekrutteringsudfordringer, der er i mit fag, og at man nu taler om at give elevløn på uddannelsen for at afhjælpe det. Men jeg synes, det bliver udlagt forkert. Det kommer til at lyde som om, vi slet ikke får løn under uddannelsen. Sådan er det jo ikke.

Hvis det bliver en realitet, at vi får løn under hele uddannelsen, vil det favorisere sosu-uddannelserne i forhold til andre erhvervsuddannelser, som også mangler folk. Det, synes jeg, er forkert. På erhvervsuddannelserne er det jo en præmis, at man starter med at få SU. I forhold til problemerne med at rekruttere så tror jeg, at det mest handler om fagets image. Det handler ikke så meget om økonomi, men snarere om, hvordan faget bliver promoveret – især med henblik på alle de dårlige sager, der har været i medierne de seneste år. ★ SAKD@FOA.DK

Fagbladet FOA 29. september kl. 10.36

"Jeg var kommet i gang noget før, og jeg havde ikke skullet bruge så lang tid på at overveje, om det nu var det, jeg ville. Ikke fordi jeg ikke ville uddannelsen, men problemet var bare, at jeg så skulle gå så meget ned i løn," fortæller 24-årige Camilla Simonsen, der blev færdiguddannet fra SOSU ZBC Slagelse i maj måned. 🌟

FAGBLADETFOA.DK
Skal elevløn erstatte SU? Ja, siger Camilla, mens ekspert ser faresignaler

Henriette Monrad og 32 andre 20 kommentarer 4 delinger

Synes godt om Kommenter Del

Mest relevante ▾

Susanne Ansbjerg Eriksen
"Siden 1. juli 2021 har kommunerne forpligtet sig til at give elever over 25 år voksnelevløn på social- og sundhedsassistentuddannelsen. En voksnelevløn er løntrin 11, hvilket svarer til mellem 21.274,39 kroner og 22.367 kroner."
Dette kan godt give... Se mere
Synes godt om Svar 4 d. Redigeret 2

Tina Frederiksen
Måske kunne man indføre flere praktikperioder på uddannelserne (af lidt kortere varighed). Der vil det kunne ses, om folk har interesse for faget eller ej. Hvis det er det der skal afgøre, hvorvidt SU skal ændres til elevløn.
Synes godt om Svar 4 d.

Helle Karin Sørensen
Stor respekt for SOSU arbejderne. Lad dem udføre det job de er gode til og pas på ikke at miste dem. Ansættelse af medarbejdere til rengøring så dem med...
Synes godt om Svar 4 d.

ANDRE SKREV OM SAMME OPSLAG

29. SEPTEMBER

Charlotte Deleuran

Når der nu mangler så mange sosu-assistenten, så forstår jeg ikke, at en masse sosu-hjælpere med mange års erfaring ikke kan få merit på assistentuddannelsen, fordi deres hjælperuddannelse er forældet. De kommer jo med masser af erfaring.

29. SEPTEMBER

Tina Frederiksen

Måske kunne man indføre flere praktikperioder på uddannelserne (af lidt kortere varighed). Der vil det kunne ses, om folk har interesse for faget eller ej. Hvis det er det, der skal afgøre, hvorvidt SU skal ændres til elevløn.

Deltag i debatten facebook.com/foadanmark

Vi forbeholder os ret til at forkorte indlæggene.

Bølger og bakkede landskaber vækker glemte minder til live

Måske er det hele glemt i morgen, men dagen, hvor det gamle sejlskib Haabet stævnede ud i det sydfynske øhav, var helt særlig. Både for de fire beboere fra demensplejecentret Lykkevalg i Korinth, som med glød i øjnene fortalte anekdoter fra deres liv – historier som ellers har været væk i glemslens mørke. Og for de ansatte, som fik tid til nærvær og set nye sider af de ældre.

AF SOFIE JANERKA | FOTO: TOR BIRK TRADS

Hjemmebane: Anna Lise Thomsen har levet en stor del af sit liv på havet. Hendes mand var fisker, og hun er vokset op ved vandet i Faaborg. Så hun havde følelsen af at komme hjem, da hun gik ombord på sejlskibet Haabet. Flere gange stod hun med blikket indstillet på uendeligt og udbrød: "Det er fantastisk det her."

Styrmand. "Kom Anna Lise, vil du prøve at styre?" Plejehjemsleder Børge Fugl Hansen er frivillig på Haabet og rutineret styrmand. Han overlader rospinden til Anna Lise, som tager imod udfordringen. Hun spørger interesseret til navigationsanlægget. Det er mere avanceret end det, de havde på hendes mands fiskerbåd.

Overvindelse. Jette Høyer har nærmest ikke sovet i tre dage, fordi hun sådan har glædet sig til sejlturen. Benene er dog lige ved at svigte, da hun bliver meget nervøs over at skulle ombord, men med hjælp fra de ansatte og skibets frivillige går det. "Vi skal turde at rykke lidt på beboernes grænser," siger social- og sundhedsassistent Birthe Post. Hun har selv overvundet en grænse ved at kravle ned i nettet i skibets stævn, så hun 'svævede' lige over vandet.

Minderig dag. For social- og sundhedsassistent Birthe Post har turen været en af de arbejdsdage, man med glæde husker tilbage på. "At have tid sammen og se lyset i øjnene hos beboerne, det er bare fantastisk. Flere af dem har husket og fortalt ting, vi ikke kendte til. Dem vil vi føje til deres livsfortælling på plejecentret."

Snakke. De åbne vidder og den friske luft sætter gang i snakketøjet hos Kjeld Olesen. Han har ikke mod på at stå ved rorpinde, men vinker gerne til passagererne på den forbigående færge. Og så giver han den ellers gas med at fortælle historier fra sit liv til den faste afløser Louise.

GALESEN HAABET

Haabet er et gammelt træskib, som ejes af Træsksforeningen Faaborg. Foreningen laver udflugter for private, skoler og institutioner.

I 'Vandkantsdanmark' har mange af beboerne minder, som knytter sig til havet, og sejlturen åbnede for nogle af disse – om en far, der sejlede, eller gymnastikveninder på tur. Næste år planlægger plejecentret Lykkevalg at tage til Svendborg til et større skib, hvor flere beboere kan være med.

FLERE SKAL GØRE UDDANNELSEN FÆRDIG

FAGLIGT TALT | I 2021 blev der underskrevet mere end 9.000 uddannelsesaftaler for social- og sundhedshjælpere og social- og sundhedsassistenter. Vi er ikke helt i mål i 2022, men godt på vej.

Det er en virkelig positiv, men også helt nødvendig udvikling, vi ser efter flere år med alt for få optagne på landets social- og sundhedsskoler. Det er gode nyheder for både borgerne og de nuværende medarbejdere i ældreplejen og i psykiatrien, at der snart kommer flere uddannede kolleger til. Derfor håber jeg også, at kommunerne resten af året fastholder deres fokus på at få flere ind på uddannelserne, og at de lærer af nogle af de gode erfaringer, andre kommuner har gjort sig. Mange flere af de ufaglærte, som har fået lyst og mulighed til arbejde på området, skal tilbydes en uddannelse.

Derfor skal vi også sørge for, at langt flere end i dag færdiggør uddannelsen – vi kan få nok så mange ind på uddannelserne, men hvis ikke de kommer ud som færdiguddannede, er vi ikke så meget bedre stillet. Det er en kerneopgave for alle arbejdspladser – på lige fod med plejeopgaverne – at sikre et godt praktikforløb for den enkelte. Eleverne skal føle sig godt taget imod og inkluderet i det faglige fællesskab. Praktikvejlederne skal have tid til eleverne – tid til oplæring samt tid til at lytte.

Jeg ved, at det kan være svært på en i forvejen presset arbejdsplads, men det er ikke desto mindre nødvendigt – for hvis vi lykkes med at skabe bedre praktikforløb, får vi også flere kolleger i fremtiden. ★

VINNI JAKOBSEN
SEKTORNÆSTFORMAND

”

**ELEVERNE SKAL FØLE
SIG GODT TAGET IMOD
OG INKLUDERET I DET
FAGLIGE FÆLLESSKAB.**

KORT
OG
GODT

BRUG AF EVNER GIVER GLADE MEDARBEJDERE

94 procent af dem, som får lov til at bruge deres kompetencer tilstrækkeligt, er glade for at gå på arbejde hver dag. Modsat ser det ud for dem, som ikke får den mulighed. Her er det kun 60 procent, der dagligt går glade på arbejde. I den gruppe er der 59 procent, der overvejer at søge væk mod 19 procent i den gladeste gruppe.

KILDE: MEDLEMSUNDERSØGELSE FOA,
SOCIAL- OG SUNDHEDSSEKTOREN

4

ud af 10 tilsynsbesøg af reaktiv eller opfølgende karakter viste, at der fortsat er stort behov for fokus på patientsikkerheden på plejecentre. Medicinhåndtering er et af de problemer, der fremhæves.

KILDE: STYRELSEN FOR PATIENTSIKKERHED

Læs mere her
stps.dk/nyheder

INSPIRATION TIL VÆRDIG ÆLDREPLEJE

Sundhedsstyrelsen har lanceret hjemmesiden 'Videnscenter for værdig ældrepleje'. Den er målrettet ledere og medarbejdere, der ønsker gratis kompetenceudvikling og rådgivning samt den nyeste viden inden for værdig ældrepleje.

& **Læs mere**
sst.dk/vaerdighed

FOTO: JACOB NIELSEN

PORTØR MED I 'RIGET'

Lasse Andersen, 34 år, portør på Rigshospitalet de seneste 16 år, hjalp produktions-selskabet Zentropa med tredje sæson af 'Riget', som der netop har været premiere på. Han hjalp med at finde de rette lokationer, udstyr og uniformer og lave scenografi. Men han nåede blandt meget andet også at være med som statist og lære en kendt skuespiller at køre elektronisk stabelløfter.

& **Læs mere**
fagbladetfoa.dk/lasse-andersen

ARBEJDSKADEREFORM ER PÅ PLADS

For at gøre op med lange sagsbehandlingstider har regeringen og alle partier i Folketinget undtagen Enhedslisten indgået en ny arbejdsskadeaftale. Den betyder blandt andet, at lønmodtagere med en arbejdsskade skal kunne få 83 procent af deres hidtidige løn ved at tage en ny uddannelse med henblik på at få job i en anden branche.

KILDE: BESKÆFTIGELSESMINISTERIET

FOTO: VICTORIA MØRCK MADSEN

Social- og Sundhedssektoren skal have ny formand

Social- og sundhedssektoren i FOA skal have ny formand, idet Torben Hollmann, der har været formand siden 2018, er stoppet og i stedet er tiltrådt stillingen som chef for sundheds- og ældreområdet i Næstved Kommune. Hans exit fra FOA sker kort tid efter, at Dagens Medicin udnævnte ham som den 16. mest magtfulde i den danske sundhedssektor.

"Jeg er stolt af de resultater, vi har opnået for FOAs medlemmer. Det er virke-

lig en holdindsats, hvor rigtig mange har knoklet igennem. Det har været sjovt, og det har været spændende og lærerigt. Det har også været hårdt, og jeg skal ikke lægge skjul på, at min kæreste og mine børn ser frem til, at jeg snart kan være hjemme til spisetid en gang imellem," siger Torben Hollmann.

Hans afløser findes 6. december på et ekstraordinært sektormøde.

”

Vi har set for mange eksempler på private bo- og opholdssteder, som gennem snørklede virksomhedskonstruktioner er optimeret til at tjene penge til ejerne bag.

THOMAS ENGHAUSEN

NÆSTFORMAND I FOA,

om DR-dokumentars afsløring af den private botilbudskoncern Granhøj

TEMA

EN VÆRDIG DØD

De fleste ønsker at dø hjemme, viser flere undersøgelser. Og rundt om i landet sætter projekter fokus på en værdig død, og hvordan sundhedsprofessionelle skal blive gode til at tale med borgerne om deres ønsker for den sidste tid.

DEN SIDSTE VILJE

Sundhedsansatte er blevet bedre til at tale med ældre om deres ønsker for den sidste tid, og det hjælpes på vej af ny lovgivning, der sikrer, at flere kan fravælge genoplivning ved hjertestop, siger ekspert.

TEMASIDERNE ER SKREVET AF LAURA MARIE RASMUSSEN, LMRA@FOA.DK | FOTO: TOR BIRK TRADS

En lang gang lyses blidt op af to hvide LED-lys, der står på et bord foran en af dørene. Skæret fra lysene spreder en stemning af ro og eftertænksomhed. Et liv er forbi bag døren.

Lysene er en del af en ny praksis på Pleje- og Omsorgscenter Banebo i Viborg, hvor personalet sætter en ære i, at livets afslutning skal være så smuk som mulig, og at beboernes ønsker til for eksempel genoplivning er kendt af medarbejderne.

Projektet på Banebo er kendetegnende for den udvikling, der er sket i ældreplejen. Det siger overlæge Ove Gaardboe, der er ekstern konsulent i Dansk Selskab for Patientsikkerhed,

og som i næsten 10 år har arbejdet for at sikre en værdig død for de ældste borgere.

"Der er virkelig sket et fagligt løft, særligt inden for de seneste år. Hvor det tidligere var svært at finde de gode eksempler, viser erfaringer fra projekter rundt om i landet, at man mange steder nu har styr på at tale om fravalg af genoplivning ved hjertestop. Og desuden det blevet mere almindeligt at tale om behandlingsniveau ved forværring af akutte eller kroniske sygdomme. Og så ser jeg også en markant forbedring i medarbejdernes lyst og evne til at tage samtalerne med borgerne om deres sidste tid," siger han.

Ældre vil have medbestemmelse

Den positive udvikling er efter Ove Gaardboes vurdering hjulpet på vej af, at ældre i dag generelt vil have mere medbestemmelse. Og det kommer kun til at gå den vej, da ny lovgivning formentlig fra slutningen af 2024 vil betyde, at flere kan fravælge genoplivning. Med loven oprettes desuden et nyt register, som betyder, at fravalg bliver synlige i alle journalsystemer.

”Desuden fylder etik mere i vores samfund – om det er en værdig død, klima eller noget helt tredje. Og selv flere patientforeninger taler om afståelse af behandling. Det er i sig selv et tegn på udviklingen. Men det skal også nævnes, at vi har vænnet os til, at der næsten altid er en behandlingsmulighed – det kan godt trække i den modsatte retning, forstået på den måde, at vi overbehandler mennesker, der ikke har noget ønske om at leve mere,” siger Ove Gaardboe.

Momentum i tiden

Maila Tandrup, der er omsorgschef i Viborg Kommune, er enig i, at der er et momentum i tiden, som gør det lettere at tale om en værdig død og behandlingsniveauer. Hun henviser til, at tallet, for hvor mange der på landsplan har udfyldt et behandlingstestamente, er steget fra 68.000 i 2018 til 90.000 i dag.

”Det er stadig for få, men det går den rigtige vej. I Viborg har vi gennem projektet ’Livets Afslutning’ arbejdet med at øge opmærksomheden og kompetencerne hos vores medarbejdere. Før projektet vidste ganske få, hvad et behandlingstestamente var. Nu er vi et helt andet sted,” siger Maila Tandrup. ★

Ethel er klar, og det er Else Marie også

”Det er, som om vi har fået taget hul på en byld. Det giver så god mening at få talt om døden,” siger social- og sundhedshjælper Else Marie Lindberg.

Med udsigt over byens tage sidder 93-årige Ethel Nielsen-Man i sin lejlighed på Pleje- og Omsorgscenter Banebo i Viborg. Det er ikke mere end 14 dage siden, hun flyttede ind, og alligevel har hun allerede talt med personalet om døden.

”Jeg er gammel sygeplejerske, og jeg tager den sidste tid som en naturlig del af livet. Vi skal jo alle dø. Sådan tænker jeg om det,” siger Ethel Nielsen-Man, der har arbejdet mange år i psykiatrien.

For social- og sundhedshjælper Else Marie Lindberg er samtalerne om den sidste tid meget meningsfulde for hende både personligt og fagligt.

”Vi er omkring de ældre hele tiden, og jeg vil næsten sige, at vi har en særlig evne til at fornemme deres ønsker. Jeg har gennem mine 13 år som social- og sundhedshjælper opbygget denne faglighed, og nu er det muligt for mig at bruge den,” siger hun og refererer til, at Banebo har været en del af projektet ’Livets Afslutning’, som har sat gang i samtaler med beboerne på plejehjemmet om deres ønsker for den sidste tid.

”Min datter har fødselsdag i dag, og hun har allerede besøgt mig her til morgen,” siger Ethel Nielsen-Man til social- og sundhedshjælper Else Marie Lindberg. Ud over datterens besøg får de talt om helbredet, Ethels træthed og frokosten.

Samtalerne kan handle om alt, fra hvilket tøj vil man have på i kisten, om der er pårørende, man skal nå at se, til vågetjenester, hvis man er bange for at dø alene.

Giver ro i maven

Som en del af projektet har medarbejderne fået undervisning, som har taget udgangspunkt i deres erfaringer og viden om arbejdet med den sidste tid.

”Vi har tidligere talt om døden, men slet ikke i samme grad som nu. Før var emnet en smule ’lukket land’ – og jeg føler, at der med projektet er blevet taget hul på en byld. Det giver så god mening, og jeg tænker: ’Hvorfor har vi ikke talt om det her før’,” siger Else Marie Lindberg.

Hun oplever at have en ny ro i maven, og det handler om, at personalet nu formår at skabe afklaring for beboerne ved at tale om ønskerne til den sidste tid.

4 ’VINDERE’ VED AT TALE OM DØDEN

- **Borgerne** får skabt ro og afklaring ved at få taget nogle beslutninger.
- **For de pårørende** er det en lettelse, at de i en kritisk situation ikke skal tage stilling til noget, som de ikke tidligere har talt med den afdøde om.
- **For personalet** giver det et bedre arbejdsmiljø, at de ved, der er taget stilling på forhånd, og at de derfor ikke er nødt til at starte et genoplivningsforsøg, som de synes er uetisk.
- **Som samfund** undgår vi at spille en masse ressourcer på behandling, fordi man har talt med borgerne om deres ønsker og forventninger til den sidste tid i livet.

KILDE: OVE GAARDBOE

PROJEKT ’LIVETS AFSLUTNING’ HAR VUNDET PRISER

Viborg, Skive og Silkeborg kommuner samarbejder med blandt andre Hospitalsenhed Midt og Dansk Selskab for Patientsikkerhed om at efterkomme borgernes ønsker ved livets afslutning.

Projektet, der startede i 2018 og afsluttes 1. november 2022, har fokuseret på kompetenceudvikling hos medarbejderne, og hvordan de kan tale med borgerne om livets afslutning.

Indsatsen har fået to priser: ’Årets Borgerinddragende Initiativ 2022’, som uddeles af Danske Regioner, og ’Den Gyldne Tråd 2022’, som gives af mediet Kommunal Sundhed.

Læs mere
[patientsikkerhed.dk/
projekter/klartilsamtalen](https://patientsikkerhed.dk/projekter/klartilsamtalen)

”Det gør også, at vi har en bedre dialog med de pårørende,” siger hun.

Samtalen kan opstå i badet

For Else Marie Lindberg er tryghed og relationer omdrejningspunktet for alt, hvad de laver på Banebo. Og særligt når det handler om døden. For hvis ikke den ældre føler sig tryk, så kommer man ikke ret langt.

”De gode snakke opstår ofte uventet. Det kan være under et bad, og så gælder det om, at vi er i stand til at gribe situationen og tale med de ældre, om der for eksempel er en pårørende, de gerne vil nå at se.”

Hun har også oplevet, at beboere har ville tale om, at de er bange for at dø, når de vækkes fra middagsluren, eller når hun har sagt godnat om aftenen. Og så er der selvfølgelig også de situationer, hvor det er mere planlagt, og de pårørende også er inviteret til en samtale om den sidste tid. De kan handle om alt fra behandlingstestamente til fravalg af genoplivning ved hjertestop, til om vinduet skal åbnes efter sidste åndedrag.

Nye rutiner

På Banebo har man indført flere nye ting i kølvandet på projektet, for eksempel at der nu sættes lys foran døren ved de døde.

”Når en af beboerne dør, så mister de andre beboere også en, de har haft kær, og vi som personale kommer jo også til at holde af de ældre. Nu synes jeg, at vi formår at skabe en fin afrunding,” siger Else Marie Lindberg. ★

Gitte C. Iversen
Social- og sundhedsassistent
Pleje- og Omsorgscenter
Banebo i Viborg Kommune

Vi talte ikke så meget om døden før. Det gør vi nu. Og faktisk er det hverken skræmmende eller svært at tage de snakke med borgerne, så længe vores relationer er i orden. Projektet har sat gang i en åbenhed, og nu bruger vi hinanden som kolleger og vender de svære ting sammen. For vi vil gøre vores bedste for at støtte op om borgerne.

Jette Bech
Social- og sundhedsassistent
Koordinator i hjemmeplejen
Vesterparken i Viborg Kommune

Vi har haft over 120 samtaler med vores borgere, og jeg synes, vi formår at støtte op om deres ønsker til den sidste tid – om det er at spille noget særligt musik, arrangere flyttefolk eller ringe til pårørende. Det giver så god mening, og jeg er glad for, at vi bruger vores faglighed på en ny og god måde. Vi taler for eksempel meget mere om behandlingsniveau. For giver det mening, at en terminal borger skal have 14 piller om morgenen?

GUIDE

KILDE: OVE GAARDBOE, OVERLÆGE
OG EKSTERN KONSULENT I DANSK
SELSKAB FOR PATIENTSIKKERHED

Bliv 'plejehjemsjurist' på 5 minutter

For at tage den gode samtale om den sidste tid med borgerne er det godt at kende til juraen om fravalg af behandling. Fagbladet FOA giver et kort overblik.

1	2	3	4	5
HVORNÅR KAN MAN SIGE NEJ TIL BEHANDLING? Hvis man er habil, altså er i stand til at forstå information og vurdere konsekvenserne af den, så kan man altid sige nej tak til en behandling. Der kan opstå en akut sygdom eller forværring af kroniske tilstande, og derfor er det vigtigt, at der på forhånd er talt om, hvilken behandling der skal gives eller ikke gives. Hvis borgeren for eksempel får lungebetændelse, vil vedkommende så indlægges for at få den maksimale behandling eller nøjes med den behandling, som kan gives på plejehjemmet? Eller hvis borgeren har svært ved at spise, vil han eller hun så have sonde? Alt dette er afgørende at få talt om, inden borgeren bliver for syg eller svækket til at tage stilling selv.	HVORNÅR KAN MAN SIGE NEJ TIL GENOPLIVNING? Hvis man lider af en sygdom, kan man fravælge genoplivning ved hjertestop. Selvom det er en rettighed, skal borgerens læge sikre sig, at borgeren er habil og forstår konsekvenserne af beslutningen. Den gælder, når lægen har sagt, at borgerens ønske skal efterkommes. Det skal også noteres i journalen. Beslutningen skal ikke fornys. Den gælder, medmindre borgeren selv ønsker at ændre den. Beslutningen gælder også, hvis borgeren bliver indlagt på sygehuset. Derfor skal man sørge for at få beslutningen sendt med ved indlæggelsen – de fleste steder sker dette ikke automatisk.	NY LOV OM GENOPLIVNING PÅ VEJ Det forventes, at der sidst på året bliver vedtaget en ny lov, som giver borgerne mere selvbestemmelse i forhold til at fravælge genoplivning. Alle folketingets partier står nemlig bag aftalen 'Det gode ældreliv', og den indeholder blandt andet et lovforslag, som betyder, at man ikke behøver at lide af en sygdom for at kunne fravælge genoplivning ved hjertestop. Hvis man blot er fyldt 60 år, vil man på sundhed.dk kunne tilkendegive, at man ikke ønsker genoplivning ved hjertestop. Muligheden knyttes sammen med et nyt register, der sikrer, at beslutningen automatisk dukker op i alle fagsystemer – dvs. de elektroniske patientjournaler på sygehuse og i ambulancer, de praktiserende lægers journalsystemer og i de kommunale omsorgsjournaler. Loven forventes at træde i kraft 1. december 2024.	HVILKE FAGGRUPPER ER I SPIL? Nogle tror, at det kun er læger og sygeplejersker, der må tale med borgeren om genoplivning ved hjertestop, men det kan og må alle fagpersoner. Det er næsten altid dem, der er tættest på borgeren, der har lettest ved at tale om livets afslutning. Vil en borger gerne tale om døden, så er det helt oplagt, at man som social- og sundhedsassistent eller social- og sundheds-hjælper starter samtalen. Husk blot, at hvis borgeren ønsker at fravælge genoplivning ved hjertestop, så skal der altid en læge ind over.	HVAD ER ET BEHANDLINGS-TESTAMENTE? Alle borgere over 18 år kan på sundhed.dk udfylde et behandlings-testamente, hvor man på forhånd kan fravælge visse behandlingsformer, hvis man skulle blive varigt inhabil, for eksempel hjerneskadet eller dement. I et behandlingstestamente kan man som borger for eksempel bestemme, at man ikke ønsker livsforlængende behandling som sonde-mad eller respirator-behandling, og heller ikke vil genoplives ved hjertestop, hvis den behandlende læge har erklæret, at man er varigt inhabil og derfor ikke længere kan tage vare på sig selv.

Mistede 7.000 kr. om måneden

Charlotte Hansen fik først nedsat og siden stoppet sine sygedagpenge. Med hjælp fra FOA har hun fået ret til cirka 200.000 kroner, som hun ellers var gået glip af.

AF ULLA ABILDTRUP | FOTO: TOBIAS STIDSEN

KEND DIN RET

SYGEDAGPENGE KAN FORLÆNGES

- Du har som udgangspunkt ret til sygedagpenge i op til 22 uger, hvis du er syg eller kommet til skade. Ledige, som får arbejdsløshedsdagpenge, kan også have ret til sygedagpenge, hvis de bliver syge.
- Der er mulighed for at forlænge perioden med sygedagpenge – for eksempel hvis du har en arbejdsskadesag, eller hvis du er under eller venter på lægebehandling, og en læge skønner, at du vil kunne arbejde igen inden for 134 uger.

Læs mere
om forlængelsesmulig-
heder på borger.dk/sygedagpenge

Charlotte Hansen har arbejdet, siden hun gik ud af skolen som 15-årig. De mange år som først dagplejer og senere social- og sundhedshjælper har sat sine spor.

”Jeg har slidt i ryggen og skuldrene og skal have nye knæ,” fortæller Charlotte Hansen på 54 år.

I november 2020 meldte hun sig syg fra sit job i et privat plejefirma og kom på sygedagpenge. Hun havde arbejdet på nedsat tid op til sin sygemelding, og derfor mente Favrskov Kommune, at hun kun skulle have 7.000 kroner om måneden i sygedagpenge. Men FOA Randers mente, at hun havde krav på højeste sygedagpengesats, altså omkring 19.300 kroner.

FOA forklarede, at Charlotte Hansen var medlem af en a-kasse og berettiget til højeste dagpengesats, hvis hun blev ledig, og derfor skulle hun have højeste sygedagpengesats. Kommunen gav FOA ret, og Charlotte Hansen fik derfor over 12.000 kroner mere i sygedagpenge hver måned.

Stoppede sygedagpenge

Da Charlotte Hansen blev sygemeldt i vinteren 2020, fik hun også hjælp af FOA Randers til at rejse en arbejdsskadesag på grund af hendes rygsmerter. Sagen behandles af Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, og den slags tager tid. Som lønmod-

tager har man som udgangspunkt ret til op til 22 ugers sygedagpenge, og de uger var hurtigt gået for Charlotte Hansens vedkommende. Sygedagpengene kan dog forlænges, hvis en sygemelding har forbindelse til en arbejdsskade, og det valgte Favrskov Kommune at gøre i Charlotte Hansens tilfælde. Men i februar 2022 så kommunen pludselig anderledes på sagen.

”De skrev, at jeg fik sygedagpenge på et forkert grundlag og satte mig i stedet i et ressourceforløb,” siger Charlotte Hansen, der med ét mistede omkring 7.000 kroner om måneden.

Ankestyrelsen gav FOA ret

FOA Randers var uenig og klagede over afgørelsen, men kommunen stod fast, og så endte striden i Ankestyrelsen.

”De undersøgte, om kommunen havde fået nye oplysninger, siden den pludselig tog sygedagpengene fra Charlotte, og det havde kommunen ikke. Derfor afgjorde Ankestyrelsen, at hun fortsat havde ret til sygedagpenge,” siger en tilfreds sagsbehandler ved FOA Randers Diana Aldahl Dittmer.

Afgørelsen i maj 2022 betyder, at Charlotte Hansen igen er berettiget til sygedagpenge, og desuden har hun krav på at få tilbagebetalt penge for de måneder, hvor hun var på ressourceydelse.

”Det har været hårdt at få økonomien til at hænge sammen. Vi handler kun tilbudsvare, og tøj, biograf eller at bestille en pizza er der ikke råd til,” siger hun.

Hårdt med uvished

Da Charlotte Hansen var i ressourceforløb, satte kommunen hende i gang med at træne, og det er hun fortsat med tre gange om ugen. Og ellers venter hun på, at Ankestyrelsen tager endeligt stilling til hendes arbejdsskadesag.

”Det er hårdt at gå i uvished, og mit humør dykker nogle gange. Man vil jo

helst bare være rask og passe sit job,” siger hun.

Charlotte Hansen giver FOA Randers en del af æren for, at hun ikke er gået helt ned psykisk:

”Jeg er heldig, at jeg har Diana. Jeg ville aldrig selv være kommet på at søge om erstatning for arbejdsskade og klage over kommunen til Ankestyrelsen,” siger Charlotte Hansen.

Afgørelsen om hendes arbejdsskade kommer formentlig i år. Favrskov Kommune ønsker ikke at udtale sig, da der er tale om en verserende sag. ★ REDAKTIONEN@FOA.DK

”Det er hårdt at gå i uvished. Og jeg vil jo helst være rask og i stand til at passe mit job,” siger Charlotte Hansen.

DE FIK OGSÅ HJÆLP AF FOA

Sygemeldt social- og sundhedshjælper VIDEO KUNNE HAVE KOSTET SYGEDAGPENGE

En to minutter lang Facebook-video fra en fest fik Faaborg-Midtfyn Kommune til at indkalde en kvindelig social- og sundhedshjælper til samtale med kontrolenheden. Efter en arbejdsulykke, der kostede hende en diskusprolaps med rodpåvirkning, var hun kommet på sygedagpenge. Men kontrolenheden ville vide, hvordan hun kunne danse til festen, når hun er syg. Med hjælp fra FOA Odense, som assisterede social- og sundhedshjælperen til samtalerne med kontrolenheden, fik hun lov til at beholde sin forsørgelse. Men kommunens mistænkeliggørelse af hende er årsag til, at hun i dag har svære psykiske men.

Læs hele historien her
[fagbladetfoa.dk/
kontrolleret-af-kommunen](http://fagbladetfoa.dk/kontrolleret-af-kommunen)

Ansæt på plejehjem FÅR 900.000 KR. FOR TAB AF ERHVERVSEVNE

Næsten fem år efter et kvindeligt FOA-medlem fik en 25 kilo tung personlift i hovedet, har hun fået tilkendt 900.000 kroner i erstatning for tab af erhvervsevne. Sagen er blandt andet trukket ud, fordi en ekspert skulle undersøge, om liften var blevet eftersat korrekt. Det var den ikke, hvilket stedets arbejdsmiljørepræsentant havde sagt i hele forløbet. Medlemmets tab af erhvervsevne er fastsat til 85 procent, og hun har fået tilkendt førtidspension.

Har du brug for hjælp
Kontakt din FOA-afdeling via
foa.dk/afdelinger

NY LOV GIVER RET TIL OMSORGS- ORLOV

Lønmodtagere har fra 2. august fået ret til ulønnet omsorgsorlov på op til fem dage hvert kalenderår.

AF ULLA ABILDTRUP | ILLUSTRATION: ISTOCK

UDLØBER AF EU-DIREKTIV

Folketinget vedtog i juni 2022 lov om fravær af familiemæssige årsager. Loven, der er en udløber af et EU-direktiv, giver lønmodtagere ret til omsorgsorlov i op til fem arbejdsdage om året.

1

HVEM HAR RET TIL DEN NYE OMSORGSORLOV?

Alle lønmodtagere har ret til omsorgsorlov i fem arbejdsdage hvert kalenderår. Retten gælder lønmodtagere, der er ansat i en privat eller offentlig virksomhed. Selvstændige er ikke omfattet af retten.

Du kan holde alle omsorgsdagene på én gang eller som enkelte dage. Du kan ikke flytte omsorgsdage til næste kalenderår. I år har du ret til to dage inden 31. december.

2

HVEM KAN DU DRAGE OMSORG FOR?

Du kan bruge omsorgsdagene på personlig omsorg eller støtte for dine børn, forældre, ægtefælle eller partner eller en person i din husstand, hvis der er behov for væsentlig omsorg eller støtte på grund af en alvorlig helbreds-mæssig tilstand.

Er der tale om omsorgsorlov for en person, der bor i samme husstand som dig, er det et krav, at I har samme folkeregisteradresse. Det kan for eksempel være et stedbarn eller en svigerforælder, der bor i samme husstand som lønmodtageren.

3

BEHOV FOR STØTTE SKAL DOKUMENTERES

Det er en betingelse for omsorgsdage, at behovet for væsentlig omsorg eller støtte på grund af en alvorlig helbreds-mæssig tilstand kan dokumenteres. Din arbejdsgiver kan kræve, at du får en læge til at dokumentere behovet. Dokumentation kan for eksempel være en indkaldelse til behandling. Det er dig, der skal fremskaffe og eventuelt betale for den relevante dokumentation.

I loven er der ikke opstillet krav om, hvornår du skal varsle din arbejdsgiver om en omsorgs- orlov. Men FOA anbefaler, at du altid varsler så tidligt som muligt.

4

HVAD SKER DER EFTER OMSORGS-ORLOVEN?

Efter din omsorgs- orlov har du ret til at vende tilbage til det samme eller et tilsvarende arbejde. Dine arbejdsvilkår skal være de samme, og du skal have adgang til de samme forbedringer af arbejdsvilkårene, som du ville have været berettiget til under din orlov.

Du har også ret til at bede din arbejdsgiver om ændrede arbejdstider i en nærmere angivet periode i forbindelse med den personlige støtte eller omsorg. Det er dog et krav, at du har seks måneders anciennitet.

Din arbejdsgiver må ikke opsigte dig, fordi du beder om omsorgs- orlov, eller fordi du har haft fravær i forbindelse med omsorgs- orlov.

KILDE: BESKÆFTIGELSESMINISTERIET OG FOAS OVERENSKOMSTAFDELING

Tag med FOA til Folkemøde

FOA-camping 11.-18. juni 2023

For jer, der både vil have ferie, oplevelser og fællesskab og i alle aldre.

Hver morgen fra mandag til søndag, samles vi til fælles morgenbord. Der tilrettelægges en caféaften med faglige temaer, ligesom vi hver dag tænder op i fællesgrillen. Vi skaber plads til, at I kan planlægge aktiviteter for hinanden og børnene, hvis der er stemning for det.

Fra torsdag starter Folkemødet i Allinge, og her er et overflødighedshorn af aktiviteter og debatter. Fredag slutter vi af på campingen med fælles fest om aftenen.

FOA betaler lejen til Sandvig Familiecamping

FOA betaler lejen for 1 enhed: et telt, camplet, autocamper eller campingvogn for jer, der overnatter i enheden. Hver enhed afregner selv for strømmen ved afrejse. Ved tilmeldingen er det vigtigt, at du oplyser, hvordan du overnatter bl.a. af hensyn til brandmyndighederne.

Morgenmad hver morgen

Ved tilmelding betales for voksne 375 kr. for fælles morgenbuffet [for hele ugen] og for børn [børn 3-13 år] betales 100 kr. Børn under 3 år er gratis.

FOA yder et tilskud til transporten

300 kr. pr. familie. Hvis man bor i Jylland eller på Fyn, betaler FOA også broafgiften til Storebæltsbroen [inkl. campingvogn eller camplet].

Tilmelding er bindende

Tilbuddet er til medlemmer, som ikke før har deltaget. Har du deltaget før, kan du komme på venteliste ved at sende en mail til taa001@foa.dk.

Læs mere og tilmeld dig på foa.dk/camping

FOA
SAMMEN
GØR VI FORSKELLEN

**TURBO PÅ
OPGAVE-
GLIDNING**
SIDE 36

**MØD SOSU-
ASSISTERTERNE,
DER FÅR LOV TIL
MERE OG MERE**
SIDE 38-41

INDBLIK | FAGGRÆNSER I OPBRUD

OPGAVER SKIFTER FAGGRUPPER SOM ALDRIG FØR

'Nej, nej, nej, det må du ikke' – er mange steder vendt til: 'Ja, det må du faktisk godt'. Manglen på personale får kommuner og regioner til at tænke kreativt, og det indebærer blandt andet, at faggrænser får et servicetjek, og at medarbejdere i højere grad får lov til at bruge deres kompetencer fuldt ud.

TEMA AF ULLA ABILDTRUP, REDAKTIONEN@FOA.DK | FOTO: TOR BIRK TRADS OG CLAUD BECH

UDNYT JERES
KOMPETENCER
BEDST MULIGT
SIDE 41

JEG SYNES, DET ER MEGALÆKKERT, AT VI KOMMER OP I NIVEAU.

LONNI FONNESBEK DUE

FÆLLESTILLIDSREPRÆSENTANT PÅ BORNHOLMS SYGEHUS

Vi er i 2016. Forestil dig en social- og sundhedsassistent, der banker på chefens dør og siger: ”Jeg vil gerne dygtiggøre mig og bruge mine kompetencer, så jeg kan lægge drop og tage imod akutpatienter.”

Årstallet taget i betragtning er der stor sandsynlighed for, at chefen med overbærende mine havde sagt: ”Det er fint, men jeg tror snarere, du skal se dig om efter et andet job.”

På det tidspunkt – i 2016 – var antallet af social- og sundhedsassistenter i regionerne nemlig på et lavpunkt. Faggrænser var trukket hårdt op, og på mange hospitalsafdelinger var holdningen, at kun sygeplejersker eksempelvis kunne lægge sonde og gå stuegang med lægen.

Her i slutningen af 2022 blæser nye vinde. Rekrutteringsudfordringerne har fyret op under opgaveglidning, og landet over er hospitalsledelser i gang med manøvren: Hvem kan overtage hvilke opgaver, og er der andre faggrupper, der kan komme i betragtning?

Plads til nye faggrupper

På flere sygehuse er social- og sundhedshjælpere rykket ind sammen med blandt andre pædagoger og diætister, og sygehuspersonalet har også fået selskab af ufaglærte og mennesker med en baggrund langt fra sundheds-

verdenen. Det er blandt andet sket på Holbæk Sygehus, siger vicedirektør Dan Brun Petersen.

”Udviklingen tog fart under corona, hvor vi oprettede en personalebørs for ufaglærte og studerende, som kunne hjælpe med at bære ting ind og ud af stuerne til de isolerede coronapatienter og dermed aflaste det faste personale. Med tiden fandt vi ud af at bruge ’runnerne’ til meget mere. De kan for eksempel sætte depotvarer på plads og udfylde skemaer over væskeindtag.”

Sosu-assistenter får nye opgaver

Manglen på sygeplejersker har desuden fået sygehusene til at se sig sultent om efter social- og sundhedsassistenter. Siden lavpunktet i 2016 er denne gruppe vokset med knap 700 fuldtidsansatte.

Den udvikling er blandt andre Bornholms Sygehus en del af. På få år er antallet steget fra 45 til 65, fortæller fællestillidsrepræsentant Lonni Fønnesbek Due. Hun lægger vægt på, at social- og sundhedsassistenterne også får tilbudt opkvalificering – blandt andet kurser i farmakologi og i at lægge drop.

”Det gør, at vi kan hjælpe sygeplejerskerne, og patienten får deres behandling hurtigere. Jeg synes, det er megalækkert, at vi kommer op i niveau. Vi har et godt tværfagligt samarbejde, hvor det handler om at få det hele til at gå op i en højere enhed,” siger hun.

I Holbæk er man ifølge vicesygehusdirektør Dan Brun Petersen gået så langt med opkvalificering, at social- og sundhedsassistenter sammen med fysio- og ergoterapeuter har overtaget opgaverne fra sygeplejerskerne om aftenen og natten på apopleksi- og rehabiliteringsafsnittet. Her ligger patienter, der skal genoptræne efter en blodprop i hjernen.

”Vi har en gruppe meget engagerede social- og sundhedsassistenter, som har fået større ansvar. De har for eksempel lært at give intravenøs væske, lægge sonde, kateder og gå stuegang med lægen. Erfaringerne er rigtig positive – patienterne opnår de samme resultater som før, selvom sammensætningen af personalet er en helt anden i dag,” siger vicesygehusdirektøren.

Stadig strid om faggrænser

På Nordsjællands Hospital har nogle af social- og sundhedsassistenterne også været på kursus, men her gik det ikke efter planen, fortæller fællestillidsrepræsentant Ingrid Traczyk:

”Flere har været på IV-kursus, som handler om at give intravenøs medicin, men da de kom tilbage på afdelingen, fik de alligevel ikke lov at varetage funktionen blandt andet på grund af strid om faggrænser.”

Og netop faggrænser skal der skubbes til, hvis det skal lykkes at rekrut-

Her må en rengørings- tekniker godt måle puls

Lisbeth Lagoni

Sygeplejefaglig direktør
Aalborg Universitetshospital

Vi har flere faggrupper i spil til for eksempel at måle pulsen på patienter. Det afhænger selvfølgelig af, hvilke patienter der er tale om, og hvilke kompetencer der er nødvendige. Men nogle patientopgaver som at måle temperatur og puls kan fint løses af eksempelvis en rengørings-tekniker.

Dårlig idé at stjæle med- arbejdere fra kommunerne

Ingrid Traczyk

FTR, Nordsjællands Hospital
Kardiologisk afdeling i Frederikssund har ansat sosu-hjælpere til at tage sig af blandt andet mad og drikke til patienterne. Jeg forstår godt udfordringen med at rekruttere, men det er problematisk, at vi stjæler medarbejdere fra kommunerne. Vi kan have svært ved at udskrive patienter, fordi der ikke er nok uddannede i kommunerne til at tage sig af dem.

Sosu-assistenterne er tilbage på akutafdelingen

Anette Thirstrup

FTR, Slagelse Sygehus

For år tilbage var der ikke mange sosu-assistenters tilbage på akutafdelingen, men det er der lavet om på i de senere år. Nu ansættes der rigtig mange assistenter, og der er et tæt samarbejde mellem ledelsen og TR i udnyttelsen og udviklingen af deres kompetencer.

tere og fastholde medarbejdere til velfærdsområderne. Det mener Mickael Bech, der er professor i sundhedsøkonomi og -ledelse og arbejder ved VIVE, Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

”Flere kommuner arbejder med tværfaglige selvstyrende teams, hvor social- og sundhedshjælpere og -assistenter, sygeplejersker og terapeuter arbejder sammen i teams eller med tætte organisatoriske koblinger. Og her oplever social- og sundhedsmedarbejderne, at de får mulighed for at udvikle deres faglighed og samtidig er med til at løfte kvaliteten af plejen af borgerne,” siger Mickael Bech.

FOAs formand, Mona Striib, er enig i, at sundhedsvæsnets, herunder ældreplejen, har masser af uudnyttet kapacitet.

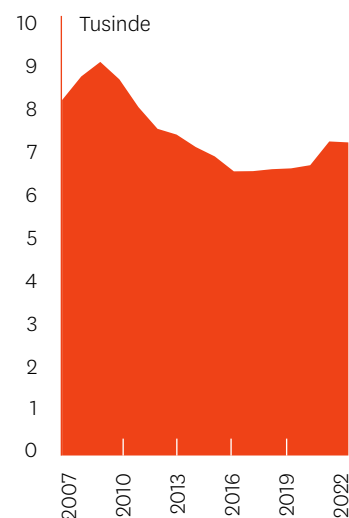
”Mange social- og sundhedsassistenter kan langt mere, end de får lov til at lave i dag. Det bør lederne på sygehusene give dem lov til. Vi er nødt til at give slip på nogle af de fasttømrede faggrænser – det gælder også i FOA, hvor vi kan opleve en u hensigtsmæssig konkurrence mellem social- og sundhedshjælpere og -assistenter. Min pointe er, at opgaverne skal følge kompetencerne, og snæversyn i forhold til brug af kompetencerne er en del af årsagen til den situation, vi står i med sundhedsvæsnets i dag,” siger hun. ★

INDBLIK

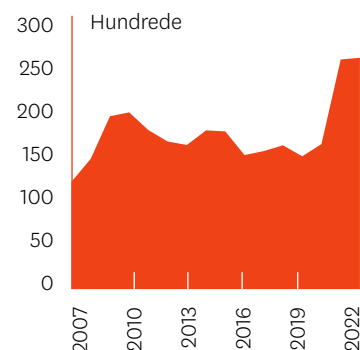
FAGGRÆNSER I OPBRUD

SYGEHUSE ANSÆTTER FLERE:

Sosu-assistenter

Sosu-hjælpere

Den øverste graf viser, at der siden 2016 er kommet flere social- og sundhedsassistenter i regionerne.

På nederste graf ses, at der også er en lille stigning i antallet af social- og sundhedshjælpere ansat i regionerne – omregnet til fuldtid i perioden juni 2007 til juni 2022.

KILDE: KRL.DK

MERE ANSVAR TIL SOSU-ASSISTENTER:

Det er lige noget for os

Social- og sundhedsassistent Hanne Villumsen Hou er begejstret for nye udfordrende opgaver. Hun har netop været på kursus i at give to typer antibiotika intravenøst.

"Ajjj, I skulle have været her for fem minutter siden!" siger Hanne Villumsen Hou med strålende øjne.

"Jeg har lige været inde ved en patient og afslutte et kursus i IV-medicin med en udviklingssygeplejerske. Så nu må jeg også give to typer af antibiotika i drop," siger hun og ranker ryggen.

Hanne Villumsen Hou er uddannet social- og sundhedsassistent i 1993 og var i en årrække ansat i Randers Kommunes hjemmepleje. For et år siden skiftede hun til Regionshospitalet Randers for at prøve andre opgaver.

"Sygehuset søgte folk, der var parat til en udfordrende hverdag og havde lyst til at udvikle deres kompetencer. Det var lige mig," siger Hanne Villumsen Hou.

Hun fik arbejde på sygehusets geriatri-ske afdeling, der undersøger og behandler sygdomme hos ældre mennesker. Afdelingen har plads til 35 patienter, og om natten har Hanne Villumsen Hou ansvar for op imod halvdelen af patienterne.

"Jeg giver medicin, måler værdier

En patient er kommet ind på akutklinikken med mislyde på den ene hjerterklap, så social- og sundhedsassistent Heidi Glud Jensen tager et hjertekardiogram, EKG.

som blodsukker og temperatur, bestiller blodprøver og ringer efter lægen, hvis en patient får det dårligere. Før i tiden var det sygeplejerskernes opgaver, men dem er der for få af, så nu bliver social- og sundhedsassistenter oplært i en del af opgaverne,” fortæller Hanne Villumsen Hou.

Vi bliver mindre sårbare

Heidi Glud Jensen har været social- og sundhedsassistent på hjertemedicinsk afdeling på Regionshospitalet Randers i 16 år og fulgt udviklingen i sundhedsvæsenet tæt, først som tillidsrepræsentant og de seneste otte år som fællestillidsrepræsentant.

”Regeringen lovede 1.000 flere sygeplejersker, men de kommer jo ikke. Samtidig får vi stadig flere ældre mennesker med brug for pleje, så det er nødvendigt at ændre på fordelingen af opgaver,” siger Heidi Glud Jensen, der også er medlem af Regions-MED-udvalget i Region Midtjylland.

”Når vi er flere med mange kompetencer, er vi ikke så sårbare overfor eksempelvis sygdom og får et mere robust sundhedsvæsen,” understreger hun, mens vi går forbi et par stuer med coronapatienter i isolation.

Ligesom Hanne Villumsen Hou har hun været på kursus i intravenøs medicin og er oplært i at gå stuegang. Heidi Glud Jensen har desuden lært teleovervågning af patienterne på hjerteafdelingen og er i perioder også på sygehusets klinik for akutte hjertepatienter, hvor hun kan tage hjertekardiogram.

”Vi har en ledelse, der bakker op om kompetenceudvikling og sørger for kurser og sidemandsoplæring. Det er helt afgørende for en positiv udvikling, at vi får de rigtige faggrupper til at løse de rigtige opgaver,” siger hun.

Hverdagen er mere spændende

De to social- og sundhedsassistenter er glade for arbejdsmiljøet på sygehuset.

”Jeg synes, omgangstonen er god, fordi vi respekterer hinandens fagligheder,” siger Hanne Villumsen Hou.

”Jeg har for eksempel stor erfaring i at lægge kateder fra min tid i hjemmeplejen, og det er nogle af sygeplejerskerne måske knap så stærke i. På den måde hjælper vi hinanden og står stærkere sammen,” siger hun.

”Hverdagen bliver mere spændende med nye opgaver og nye kompetencer. Det giver mig stor arbejdsglæde,” siger hun.

Hanne Villumsen Hou ranker ryggen endnu mere:

”Ledelsen har spurgt, om jeg vil tage en akademiuddannelse i sundhedspraksis, så det begynder jeg på her sidst på året. Sygehuset betaler min løn, mens jeg er i skole, og Den Regionale Kompetencefond betaler kursusafgiften og mine udgifter til materialer og transport. Jeg er simpelthen så lykkelig,” smiler hun. ★

Pia Svare (tv.), der er halvvejs i sin uddannelse til social- og sundhedsassistent, får vist, hvordan man kan bruge ultralydsscanning til at finde en vene at tage blodprøve fra.

SOCIAL- OG SUNDHEDSASSISTENTER PÅ AKUTAFDELINGEN:

Vi er med fra start til slut

Det er fredag eftermiddag, og der ligger patienter på gangene på akutafdelingen på Slagelse Sygehus.

"Sådan er det de fleste dage. Det her er ikke en specielt travl dag," siger Pia Svare, der er halvvejs i sin uddannelse til social- og sundhedsassistent.

Hun banker på døren ind til Walter Nielsen, der har været heldig at få sin egen stue. Han fortæller, at han har taget syv kilo på i løbet af en uge. Hans mave buler ud, og han har svært ved at trække vejret ordentligt.

Pia Svare taler med Walter Nielsen, mens social- og sundhedsassistent Maria ser på en computerskærm ved siden af hans seng. Hun viser, hvordan Pia Svare kan bruge ultralydsscanning til at finde en vene at tage blodprøve fra, så de kan blive klogere på, hvad Walter fejler.

Hun smører gel på Walters arm og kører ultralydshovedet fra hans håndled op til albuen. Det er vigtigt, at de ikke stikker i en arterie, for så vil det begynde at bløde kraftigt. På skærmen viser ultralydsscanneren blodårerne under Walter Nielsens hud, og pludselig er der banko:

"Se, her har vi en rigtig flot vene. Den ville jeg vælge at bruge," siger Maria til Pia, der nikker.

Giver medicin gennem blodet

Akutafdelingen på Slagelse Sygehus har de senere år oprustet med stadig flere social- og sundhedsassistenter, som får tilbudt nye opgaver og kompetencer.

Maria har for eksempel taget kurser i at anlægge sonde og venflon, som er

et kateder i en vene, så patienten kan få væske eller medicin gennem blodet.

"Mit næste kursus handler om at give antibiotika intravenøst. Bagefter skal jeg lære om kardiologi," siger hun.

Følger patienten fra start til slut

Social- og sundhedsassistenterne på akutafdelingen kan i dag tage sig af mange patienter, fra de kommer ind på afdelingen, til de bliver udskrevet.

"Det giver mere ro for patienten, når de skal se færre mennesker i løbet af deres behandling," forklarer Maria.

Det er planen, at social- og sundhedsassistenterne på sigt skal kunne tage sig af patienter helt ude ved båren i ambulancen og selvstændigt følge dem, til de siger farvel og tak for enden af gangen.

"Ledelsen bakker meget op om udviklingen af vores kompetencer og viser os stor tillid," siger Maria, der understreger, at der altid er tid til at stille spørgsmål, uanset hvor travlt de har.

"Vi har et stort ansvar og skal være bevidste om vores egne grænser fagligt og personligt. Det tætte samarbejde med læger og sygeplejersker er vigtigt og gør os til et stærkt team."

Pia Svare nikker: "Jeg får nogle praktiske og teoretiske kompetencer her, som jeg aldrig havde fået et andet sted. Men det er også rart, at man ikke bliver presset ud i mere, end man har lyst til," siger hun. ★

Maria optræder i artiklen kun med fornavn af private årsager.

GUIDE

UDNYT JERES KOMPETENCER BEDST MULIGT

1

Diskutér arbejdsgange

Tal med dine kolleger og tillidsrepræsentant, hvis du mener, at borgerne kan have gavn af en anden opgavefordeling eller andre arbejdsgange på jeres arbejdsplads – det kan for eksempel være mindre ventetid for borgeren eller færre personer i borgerens hjem.

2

Sæt ord på fagligheden

Beskriv dine kompetencer og indhold fra din uddannelse. Hvis du mener, at din faggruppe kan mere, end I får lov til, kan du foreslå en brush up seance for dig og dine kolleger, så der opstår en synlig overgang med klare aftaler om opgaven. Indgå ligeledes aftaler for yderligere oplæring ved nye kompetencer.

3

Sæt dig selv i spil

Tal om, hvordan du med din faglighed kan bidrage til nye opgavefordelinger og arbejdsgange. Giv konkrete eksempler i forhold til idéerne, og hvordan dine faglige kompetencer kan bidrage til, at borgeren oplever kvalitet i mødet. Tag for eksempel emnet op på et personalemøde sammen med dine kolleger og inddrag lederne i en samtale om, hvordan idéerne kan blive til virkelighed.

4

Lyst til nye kompetencer?

Hvis du eller dine kolleger gerne vil have nye kompetencer, er der flere muligheder i forhold til kurser samt efter- og videreuddannelse. FOAs hjemmeside har en oversigt over mulighederne.

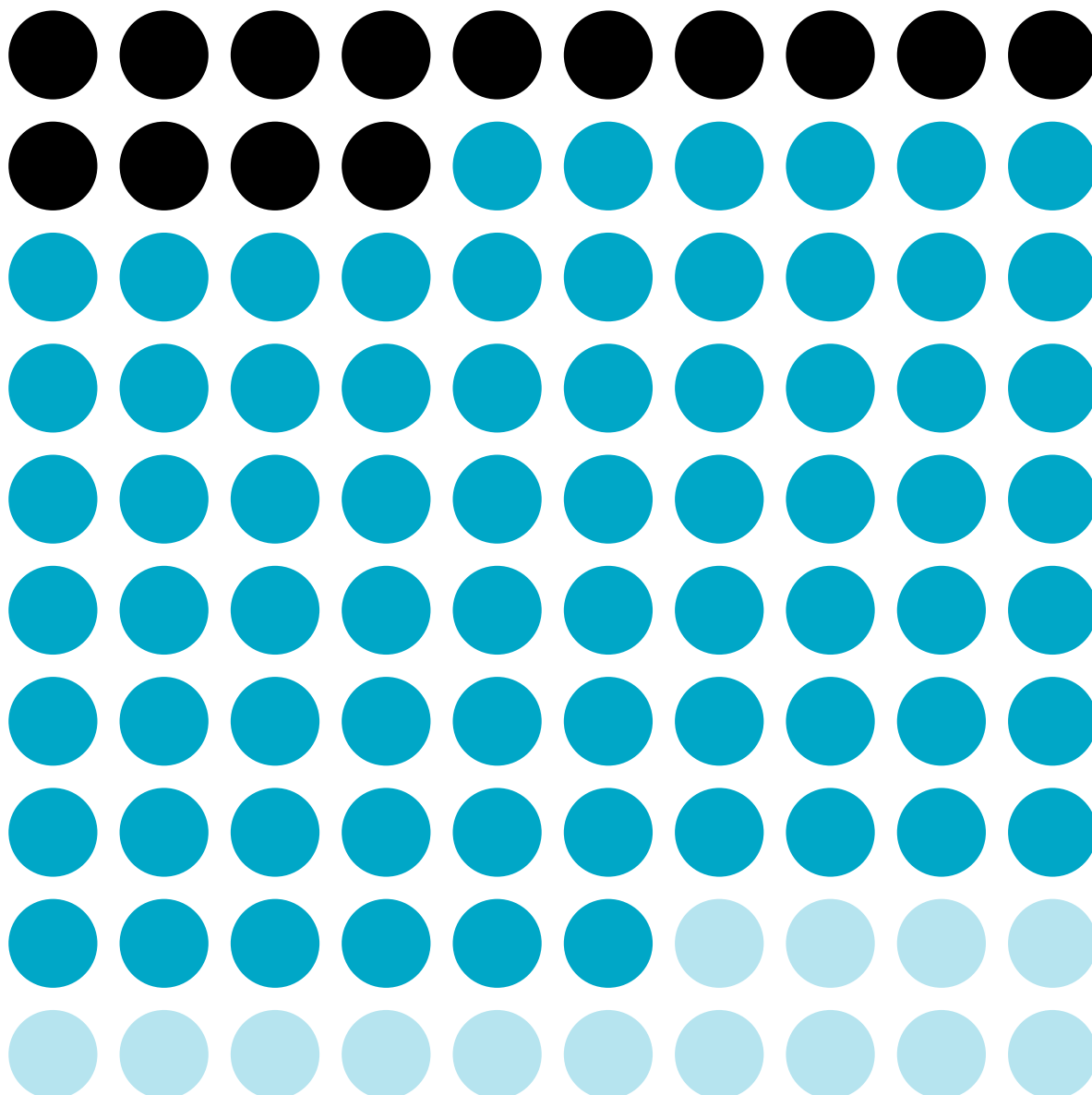

Læs mere

foa.dk/raad-regler/uddannelse

KILDE: VINNI JAKOBSEN, NÆSTFORMAND I SOSU-SEKTOREN I FOA

Bedre vilkår: Kommuner og regioner oplever massive rekrutteringsudfordringer. Men kun 14 procent svarede 'ja', da FOA i en undersøgelse spurgte, om man havde brugt manglen på arbejdskraft til at stille nye krav til arbejdsgiveren.

● JA (14 %)

● NEJ (72 %)

● VED IKKE/IKKE RELEVANT (14 %)

 Læs mere
fagbladetfoa.dk/nyekrav

KILDE: FOA-UNDERSØGELSE
AUGUST 2022, 833 BESVARELSER

Annett er SOSU- assistent og læser til sygeplejerske på kun 2,5 år

Efter 13 år som SOSU-assistent folte Annett, at hun var klar til nye udfordringer. Nu læser hun til sygeplejerske på det særligt tilrettelagte forløb for SOSU-assistenter på VIA i Viborg. Hun er glad for, at hun havde mod til at tage springet.

Af journalist Lone Vestergaard Andersen, lva@via.dk

"Inden jeg startede på uddannelsen, gik mine bekymringer mest på, om jeg kunne håndtere at være studerende i kombination med at være mor og leve et normalt liv. Det første år var også hårdt, men man vænner sig til studielivet og bliver rigtig god til at prioritere sin tid," fortæller Annett Bach Nielsen, der bor i Holstebro med sin familie. Hun er 42 år og læser på det særligt tilrettelagte forløb for SOSU-assistenter på VIA University College i Viborg. Til sommer er hun færdiguddannet

sygeplejerske efter kun 2,5 år på skolebænken.

Studiet er både krævende og givende

"For mig har det været altsåtgørende at gå på det her hold med andre SOSU-assistenter på min egen alder. Vi har en fælles forståelse, fordi vi alle har jobberfaring og står det samme sted i livet med familie og børn. Og jeg er på SU i kortere tid, fordi uddannelsen er så komprimeret," forklarer Annett. Hun lægger ikke skjul på, at det er krævende at begynde

at studere igen, når man har været på arbejdsmarkedet i 13 år og ikke er vant til lektier og et liv på SU. "Det kræver noget at tage den her uddannelse, men samtidig er det enormt fedt og på ingen måde

umuligt. Man skal jo ikke klare det alene. Vi støtter hinanden på holdet og kan altid bede om hjælp af vores undervisere," pointerer Annett.

3 gode råd fra Annett til dig, der er SOSU-assistent og overvejer at læse til sygeplejerske

- Sørg for, at du har opbakning fra din familie. Du kommer til at bruge tid på lektier derhjemme.
- Brug den hjælp, der er. Støt hinanden i klassen, og tag imod gode fif fra underviserne.
- Hvis du har lang transporttid til Viborg, så udnyt tiden ved at lytte til faglige podcasts og lydbøger undervejs. Det kan hjælpe dig i lektielæsningen.

”

**OMSORG ER EN
SUPERKRAFT,
IKKE ALLE HAR**

”

MØD | GEETI AMIRI

Ikke alle kan arbejde på et plejehjem eller i en børnehave. Ikke alle kan være i psykiatrien eller på et socialpsykiatrisk bosted. For det kræver en helt særlig superkraft at kunne det, og det er det, vi skal begynde at tale om. Det mener forfatter, debattør og underviser på SOSU-H Geeti Amiri.

AF MALIN SCHMIDT | FOTO: JØRGEN TRUE

Måske vi skal være virkelig selektive i en periode. Måske kraverne til at komme ind på social- og sundhedsassistentuddannelsen, den pædagogiske assistentuddannelse, ja på velfærdsuddannelserne som helhed skal være tårnhøje, så både eleverne og andre begynder at sige: Den her uddannelse – den er virkelig svær at komme ind på.

”For omsorg er en superkraft, ikke alle har. Derfor synes jeg, nåleøjet skal være virkelig, virkelig snævert i en periode,” siger Geeti Amiri, inden hun tegner et billede af en dørmænd, der vogter indgangen til sosu-skolerne.

”Lidt som i de eksklusive natklubber, hvor der står en picker og udvælger gæsterne,” griner hun, inden hun igen bliver alvorlig. For hun mener det.

”
Når jeg giver dem 10 og siger, at hvis jeg kunne give karakter for menneskeforståelse, så havde de fået 12, så er det første gang, de hører, at de er dygtige.

GEETI AMIRI
UNDERVISER PÅ SOSU-H

I foråret blev Geeti Amiri ansat som underviser på SOSU-H, efter hun havde forladt jobbet som lærer på den københavnske vestegn. I folkeskolen havde hun mødt alle dem, der fik at vide, at de ikke skulle videre på gymnasiet. At de måske skulle overveje erhvervsskolerne, fordi de nok ikke var gode nok til andet.

”Det var det, de fik at vide,” siger hun og tager sig til hovedet i forargelse over, at mange af dem var blevet glejdet videre på sosu-skolerne, efter at de i løbet af deres skoletid havde fået at vide, at de ikke duede.

”Mange af dem, jeg så dér, var presede. De var ekstremt resultatorienterede, men de havde slet ikke øje for, hvad de selv kunne. At de var eminent dygtige til at forstå mennesker, for det var der jo ingen, der havde fortalt dem. De kiggede på deres 2-tal, men ikke at de er sindssygt gode menneskekendere,” siger Geeti Amiri og mindes, hvordan hun som censor på den pædagogiske assistentuddannelse har oplevet elever, der var enormt flittige og dygtige, men som rystede af nervøsitet.

De tre P'er

”Når jeg så giver dem 10 og siger, at hvis jeg kunne give karakter for menneskeforståelse, så havde de fået 12, så er det første gang, de hører, at de er dygtige. De har ikke tilegnet sig en

Som folkeskolelærer oplevede Geeti Amiri, at børn, der på papiret fremstår ressourcetsvage, er det modsatte. "De kan afkode mennesker, og det gør dem til stærke social- og sundhedsansatte."

OM GEETI AMIRI

Hun er født i 1989 i Afghanistan, hvor faren arbejdede som direktør i Styrelsen for Kultur og Turisme og moren som pædagog i en børnehave, før familien flygtede til Danmark.

Hun er lærer på SOSU-H og har tidligere undervist i folkeskolen. Hun er kendt som debattør og tidligere radiovært i DR og 24syv og har blandt meget andet også medvirket i 'Mads og Monopolet'.

I 2016 udgav hun selvbiografien 'Glansbilleder', og i år debuterede hun som forfatter med romanen 'Mosaik'.

masse fine teorier, men de kan virkelig tune sig ind på det enkelte menneske," siger Geeti Amiri og spekulerer på, om den evne udspringer af, at de selv har mærket livet på skyggesiden.

"Måske er det det, der skal til. At dit omsorgs-gen er så stærkt og robust, fordi det er udviklet af modgang i dit eget liv. Sådan er det med brændte børn, de har antenner. Men de antenner er jo gode, jeg bruger dem også selv," siger Geeti Amiri og vedgår, at hun selv har svært ved at adskille de tre P'er: Privat, professionel og personlig.

"Jeg får sikkert høvl for at sige det, men jeg mener ikke, det er et kontorarbejde fra 9-16 at arbejde med mennesker, og det bliver det aldrig, når du har med mennesker at gøre. Jeg mener

også, at man fratager os meget ved ikke at give os lov til at give noget af os selv. Mange af os vil gerne gå den ekstra mil."

De, der vil faget

At sige, at vi skal få de ressourcestærke til at vælge velfærdsfagene for at give dem prestige, er nytteløst, mener hun. For de har allerede fra starten planer om at læse videre til sygeplejerske, pædagog og videre på universitetet.

"De vil det ikke – heller ikke, hvis du sætter lønnen op til 50.000 kroner. Men det er heller ikke dem, vi skal have. Vi skal kun have dem, der vil faget."

I stedet handler det om at finde ud af, hvad vi hver især kan. For pædagog-

medhjælpere og pædagogiske assistenter er ikke pædagoger, og social- og sundhedsassistenter er ikke sygeplejersker. Og det skal de heller ikke være, mener Geeti Amiri.

"Vi skal anerkende forskellen. Og det giver mulighed for at sige: Vi er helt særlige. Der er ingen, der kan erstatte os. Vi skal begynde at sige: Vi er alle lige vigtige, og vi er forskellige," siger Geeti Amiri og appellerer til, at den famøse sætning 'jeg kan godt lide at arbejde med mennesker', erstattes af 'jeg kan noget helt særligt med mennesker og har en helt særlig evne til at drage omsorg':

"Det er det, vi skal begynde at sige. For det er lige præcis det, de kan." ★

MASCH@FOA.DK

Kompetence-
løft på alle
niveauer

STYRK FAGLIGHEDEN. DET BETALER SIG.

Hos VUC ERHVERV får dine medarbejdere præcis det faglige kompetenceløft, der rustar dem til fremtidens arbejdsmarked.

Fagligt stærke medarbejdere giver højere kvalitet i opgaveløsningen, og større arbejdsglæde i hverdagen. Kontakt os og lad os lægge en plan sammen!

Find nærmeste VUC på www.vuc-erhverv.dk

VUC-ERHVERV
MERE END UDDANNELSE

Scan og
læs mere

Vil du også have besked om rabatter og gode oplevelser?

Log på foa.dk/medlemstilbud og sig 'Ja tak' til at FOA må informere dig på e-mail og sms om de gode medlemstilbud.

FOA

SOCIAL- OG SUNDHEDSASSISTENTELEV
KRISTIAN PONTOPPIDAN:

DET MED MENNE- SKER FANGER MIG

AF STINE ANDERSEN | FOTO: TOBIAS STIDSEN

Da jeg var lille, var jeg bange for ambulancer. Jeg forbandt dem med frygt og utryghed, fordi min morfar engang blev hentet af en. Men nu har jeg det helt omvendt, og min drøm er at blive ambulanceredder. At få lov til at køre med udrykning og komme ud til kaos og sårede mennesker i en bil fyldt med udstyr og medicin og være den, der får situationen under kontrol. Det er det, jeg brænder for.

Jeg kender lidt til arbejdet fra min onkel, som er ambulanceredder. Som yngre kan jeg huske, at jeg tænkte: "Onkel kører med ambulance, det er godt nok sejt!" Desværre skal man være 21 år for at søge ind på ambulancebehandleruddannelsen, og jeg er kun 17, så jeg talte med en uddannelsesleder om, hvad jeg kunne lave indtil da. 'Bingo!', tænkte jeg, da han foreslog social- og sundhedsassistentuddannelsen. Siden marts har jeg nemlig arbejdet fire timer om ugen som spire på et plejehjem, så det, ved jeg, er spændende.

Jeg lærer så meget af at være sammen med de ældre, og det giver mig en gejst at mærke, at jeg kan gøre noget godt for dem. Det kan være alt fra at spille bordfodbold til at gå en tur. Det er stort at gå ned ad gangen og fyre en joke af til en gammel mand, der kan virke lidt irriteret eller træt den dag og få ham til at smile. Nu er planen at give uddannelsen til social- og sundhedsassistent en chance og bagefter søge ind som ambulanceredder. Og hvem ved, måske bliver jeg så glad for at arbejde med ældre, at jeg bliver i det fag – for arbejdet med mennesker fanger mig virkelig. ★ [SBAK@FOA.DK](mailto:sbak@foa.dk)

| CV |

2022: Starter på grundforløb 1 på SOSU-skolen i Viborg

2022-: Arbejder som spire på Pleje- og Omsorgscenter Banebo i Viborg – to timer to gange om ugen

2021-: Fejedreng på Volvo Truckcenter i Viborg

2021: Folkeskolens afgangseksamen

Klar til psykisk førstehjælp

Portørerne på Rigshospitalet har indført actioncards til håndtering af svære samtaler. Idémageren Thomas Kristensen håber at inspirere andre til det samme.

AF ALEXANDER PILGAARD KJÆR | FOTO: JØRGEN TRUE

Portørstuen i kælderen på Rigshospitalet emmer ofte af højt humør med en jargon, der kan hamle op med et værtshus. Sådan plejer det også at være, når en kollega træder ind ad døren efter endt tur. Men for et halvt år siden oplevede Thomas Kristensen, der har været portør på Rigshospitalet i fire år, noget anderledes:

”Min kollega var meget stille, og normalt er han en, der snakker løs. Så jeg spurgte ham, om det var en lortetur,” fortæller Thomas Kristensen.

Patienten, som kollegaen lige havde kørt til og fra scanning, havde fortalt, at han kun havde to dage tilbage at leve i. På den lange tur fra scanningen til stuen fortalte patienten, hvem og hvad han ville savne og hvorfor. Netop dét påvirkede og rørte kollegaen så meget, at Thomas Kristensen tydeligt kunne mærke det i portørstuen.

”Jeg ville ikke lade ham være alene, så vi satte os et roligt sted og snakkede om det, og jeg lod det køre på hans præmisser. Jeg sad mest bare og lyttede,” husker Thomas Kristensen.

En guide til svære samtaler

Episoden satte gang i tankerne hos Thomas Kristensen, og kort tid efter holdt han et møde med sin leder samt fællestillids- og arbejdsmiljørepræsentanten. Her efterlyste han et kort med en guideline, som kunne bruges ved lignende situationer. Og det skulle være et fysisk kort – et såkaldt actioncard, var hans forslag.

”For hvis man bare siger det mundtligt, bruger man det ikke. Men får man det ned på skrift, så ved man, at der er nogle retningslinjer at køre efter,” siger han.

Lederen syntes om idéen, og efter kort tid blev der udarbejdet skriftlige guidelines, der resulterede i 150 fysiske eksemplarer, som blev delt ud til alle kliniske portører.

”Nu ved vi, hvad vi skal gøre”

For Thomas Kristensen handler det om at gøre det nemmere at være en støttende kollega, der for eksempel giver plads til pauser og gråd. En samtale kan sagtens foregå uden et actioncard på bordet, men tanken med kortet er at få de

gode råd systematiseret, så de ligger på rygraden, når behovet opstår.

”Det er ligesom vores beredskabsplan, som vi har i en kæmpe mappe. Den kigger vi jo ikke i hver gang, vi skal udføre en opgave. Vi kender den, fordi vi er instrueret i den. Vi ved præcist, hvad vi skal gøre,” siger han med henvisning til, at det samme gælder for et actioncard.

Thomas Kristensen håber og tror på, at dét at få talt om de svære oplevelser virker forebyggende mod stress og depression. For det vil de helst undgå, siger han med et smil. Og den før-omtalte kollega har siden givet udtryk for, at det hjælper at udtrykke sine tanker til en god kollega i stedet for at sidde med det alene.

Thomas Kristensen håber, at initiativet inspirerer andre til noget lignende. For som han siger:

”Uanset om man arbejder på et hospital, i brandvæsnet, som togkontrollør eller noget fjerde, kan der i løbet af arbejdsdagen opstå situationer, hvor man efterfølgende kan have brug for at tale med én om det.” ★ ALPK@FOA.DK

Portør Thomas Kristensen gør meget ud af at give hånd og se sine kolleger i øjnene hver morgen, inden arbejdsdagen starter. Det er noget, han har med, fra da han arbejdede på en brandstation, hvor han syntes, at det gav et godt fællesskab.

GUIDE

SÅDAN GIVER DU KOLLEGIAL PSYKOLOGISK FØRSTEHJÆLP

- Find et sted, hvor I ikke bliver forstyrret.
- Lad ikke den ramte være alene.
- Skab ro og tryghed. Vis, at du er der, men giv plads til den ramte.
- Vurdér, om det er passende med fysisk kontakt for eksempel en støttende hånd på skulderen eller armen.
- Følg den ramtes behov for at tale og tie.
- Giv plads til pauser og gråd.
- Vær lyttende og stil eventuelt spørgsmål til det faktuelle, der er sket, for at få den ramte til at fortælle.
- Følg den ramte til akutklinikken/skadestuen eller lægen, hvis det er nødvendigt.
- Følg eventuelt den ramte hjem og lad ikke ham eller hende være alene.

Undgå disse faldgruber

- Undgå at analysere, tolke, forklare, forsvare, kritisere eller bagatellisere.
- Undgå at inddrage dine egne oplevelser.
- Undgå at give skyld, bebrejdelse eller gode råd.

KILDE: ACTIONCARD, AFDELING FOR KLINISKE PORTØRER, RIGSHOSPITALET

HUSK!**23. november**

kan du udfylde dit dagpenge- eller efterlønskort på foa.dk. Se oversigt over alle datoer på foa.dk/udbetalingsperioder.

Husk at udfylde din Joblog

Mindst en gang om ugen skal du skrive de job, du søger, i en digital joblog – enten via foa.dk/akassen eller jobnet.dk. Du skal logge flere job hver uge. Jo flere ledige stillinger, der er, desto flere skal du søge og registrere i din joblog. Derudover skal du hver måned gemme mindst én af de ansøgninger, du har sendt, i din joblog. Du kan miste dagpengene, hvis du ikke opfylder disse krav.

Nyt job?

Find dit nye job på FOA Job via foa.dk/akassen.

Digital post

Har du husket at tjekke din post fra FOA? Det gør du på foa.dk/min-post. Husk, at du på 'Mit FOA' i øverste højre hjørne på hjemmesiden kan se og evt. ændre, hvordan du får besked, når der er post til dig. Vi anbefaler, at du både får besked pr. mail eller sms.

Halvårligt efterlønskort

Husk, du skal indsende blanketten fra 1.-14. november for perioden 1. maj til 30. oktober 2022.

A-KASSENS CALLCENTER – en udvidet service til dig

Hvis du har brug for at kontakte a-kassen uden for normal åbningstid, kan du ringe til callcentret på tlf. 46 97 10 10. Vi har åbent mandag til fredag kl. 16-20. Her kan du få hjælp, når du har brug for det.

A-KASSEN HJÆLPER, NÅR DU SKIFTER SPOR

AF METTE WIEDERHOLT PEDERSEN

'Sammen om job'. Det er titlen på et projekt, som FOAs A-kasse sammen med syv andre a-kasser har fået penge til af Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR).

Formålet med projektet er at styrke jobformidlingen af a-kassernes medlemmer til arbejdsgivere, som fagforeningerne har overenskomst med. Ligesom vi gør i dag i FOAs jobformidling, FOA JobMatch.

Men som noget nyt vil a-kasserne fremover også formidle job til medlemmer, der søger arbejde uden for a-kassens faglige område.

A-kasserne deler jobordrer

Det kan for eksempel være social- og sundhedshjælper Peter, der har fået en dårlig skulder efter mange års tunge løft, men ellers er 'fit for fight'. Peter vil fremover kunne få hjælp til at få job på en fabrik, hvor arbejdet ikke er så fysisk anstrengende som inden for ældreområdet.

Det kan han, fordi FOAs A-kasse arbejder sammen med 3F's A-kasse, der har fået en jobordre fra fabrikens ejer og fortæller FOAs A-kasse om jobordren. Hvis Peter får arbejde på fabrikken, skifter han samtidig fra FOA til 3F.

På samme vis kan fabriksarbejder Amin, der bor i en del af landet, hvor der ikke er så mange industrijob, få hjælp af FOA til at blive pædagogisk assistent. FOA JobMatch formidler ham først til et job som pædagogmedhjælper, så han kan prøve faget. Og hvis faget viser sig at være noget for Amin, hjælper FOA ham med at blive ansat som vokselev i en kommune. Samtidig skifter Amin fra 3F til FOA.

Nye jobmuligheder

Udover FOAs A-kasse er a-kasserne i 3F, HK, Metal, BUPL, Socialpædagogerne,

Teknisk Landsforbund og Fødevareforbundet NNF med i projektet.

A-kasserne er alle knyttet til en fagforening, ligesom FOAs A-kasse er knyttet til FOA. Derfor vil jobsøgende medlemmer af FOAs A-kasse, der er tilknyttet FOA JobMatch, fremover også kunne få tilbud om job inden for de andre a-kassers arbejdsmarked.

FOA JobMatch har for eksempel hjulpet et medlem af HK, der var kørt trætt i telefonisk kundeservice, til et job i ældreplejen, hvor hun får mulighed for at uddanne sig til social- og sundhedsassistent som vokselev.

Projektet løber indtil udgangen af 2023. ★

OM FOA JOBMATCH

FOA JobMatch er en gratis, landsdækkende jobformidling, der hjælper dig som FOA-medlem med at finde en arbejdsgiver, der har brug for dine kvalifikationer.

FOA JobMatch matcher dig med arbejdsgivere ud fra dit cv i forhold til din beskrivelse af dine jobønsker, erhvervs erfaring, uddannelse og faglige profil. Du kan både være med i FOA JobMatch, hvis du er ledig, eller hvis du blot ønsker at skifte job. FOA JobMatch er også relevant, hvis du er elev eller nyuddannet.

FOA JobMatch ringer til dig eller sender en mail eller sms med tilbud om job, når der er match mellem dine kvalifikationer, ønsker og det ledige job. Herefter skal du kontakte FOA JobMatch og fortælle, om du er interesseret i jobbet. Efterfølgende skal du kontakte arbejdsgiveren og bede om en jobsamtale.

Læs mere

foa.dk/nyt-job/foa-jobmatch

SPRØDE COOKIES

Savner du inspiration til en velsmagende snack, der kan holde energien oppe, så kig med her. Disse cookies er bagt med jordnøddesmør og mætter på en god måde.

AF KATRINE KLINKEN | FOTO: LINE FALCK

Bladselleri og æble med ostedip. Rør cremefraiche med smuldret feta eller blåskimmelost

TIP!
Lav en madplan
og få variation
i måltiderne

Cookies med nødder og svesker

10 stk.

150 g hvedemel
1 tsk. bagepulver
1 knsp. salt
125 g koldt jordnøddesmør
(peanutbutter)
200 g sukker
2 små æg
100 g hasselnøddekerner
125 g tørrede svesker uden sten

Sådan gør du

Bland mel, bagepulver og salt sammen i en foodprocessor og kom jordnøddesmør i. Blend det sammen, så det bliver ensartet og tilsæt sukker.

Tilsæt æg – kør foodprocessoren kort tid, til dejen er sammenhængende.

Hak hasselnødder og svesker mellemfint. Tilsæt dem dejen.

Tril dejen til en pølse. Del den i to og derefter hver af dem i fem stykker. Tril hvert stykke til en kugle og sæt dem på bagepapir på to bageplader. Tryk kuglerne lidt flade, så de får en diameter på 6-7 cm.

Bag kagerne 12-15 min. i en 175 gr. varm ovn, til de er sprøde og lysebrune i kanterne. Lad dem afkøle på bagerist.

Cookies skal opbevares tørt i en lukket beholder.

Katrine Klinken er kok og ernærings- og husholdningsøkonom og arbejder som madskribent.

Læs mere
[instagram.com/katrineklinken](https://www.instagram.com/katrineklinken)

QUIZ

1. En nyuddannet, lidt ældre social- og sundhedshjælper fik bistand fra sin tr ved sin ansættelse. Hun fik?
A. Tilbudt en ny cykel
B. Ekstra løntrin
C. Løfte om fri både til jul og nytår
2. På tre år har ambulancebehandlerne i regionerne oplevet, at mængden af overarbejde er steget med?
A. 19 procent
B. 119 procent
C. 219 procent
3. Hvor gammel var Charlotte Hansen, da hun begyndte at arbejde?
A. 15 år
B. 18 år
C. 21 år

4. Hvad hedder vicedirektøren på Holbæk Sygehus?

- A. Dan Brun Pedersen
- B. Bruno Dan Pedersen
- C. Dan Peder Brun

5. Hvad lavede Geeti Amiris far, før han sammen med familien flygtede fra Afghanistan til Danmark?

- A. Landbrugsmedhjælper
- B. Befalingsmand i hæren
- C. Direktør i Styrelsen for Kultur og Turisme

6. Vi er gået tæt på en af illustrationerne i dette nummer af Fagbladet FOA. Hvad forestiller det?

- A. En tatovering
- B. En cookie
- C. En grusbunke

KAN DU DIT FAGBLAD?

Vær med i lodtrækningen om et gavekort til Coop til en værdi af 250 kroner. Vi trækker lod blandt de indsendere, der har svaret rigtigt på flest spørgsmål. Du finder alle

svare i dette nummer af Fagbladet FOA. Kun medlemmer af FOA kan deltage i lodtrækningen. Besvar quizzen på fagbladetfoa.dk/quiz senest **23. november**.

Vinder af quizzen i Fagbladet FOA nr. 4/2022 er **Annie Haagen Jensen, Odense**

LIDER DU OGSÅ AF MIGRÆNE/HOVEDPINE?

Danmarks 3. største sygdom skal tages alvorligt. Den koster 1.2 milliard i tabt arbejdsfortjeneste. Møder du ikke forståelse hos din arbejdsgiver, så kan du rekvirere en lille folder om migræne på arbejdspladsen - en guide til arbejdsgivere.

BLIV MEDLEM FOR KUN 210 KR. OM ÅRET

Se vores mange spændende foredrag rundt i landet på: www.hovedpineforeningen.dk og meld dig til.

MIGRÆNE & HOVEDPINE
FORENINGEN
Tlf. 70 22 00 52

931540

Få hjælp til at finde dit næste job

Jobformidling til FOAs medlemmer

FOA JobMatch er en gratis og landsdækkende jobformidling til FOAs medlemmer og arbejdsgiverne. Læs mere på foa.dk/jobmatch

FOA SAMMEN GØR VI FORSKELLEN

Nu er det tid til vaccination mod covid-19 og influenza

**DU KAN BLIVE
VACCINERET
MOD COVID-19
OG INFLUENZA
SAMTIDIG**

Kom stærkt igennem vinteren

Vaccination mod covid-19 og influenza er et gratis tilbud til sundheds- og plejepersonale. Sundhedsstyrelsen anbefaler, at du tager imod tilbuddet for at beskytte dig selv, sårbare borgere, patienter og dine kollegaer.

FREDERIKSSUND

Seniorklubben. 16. nov. kl. 13.30: 'Mine 10 år i Showbizz' v. Peter Møller, som holder foredrag om oplevelser fra 70'erne. | 7. dec. kl. 12: Julefrokost og lotteri. Pris for FOA-medlemmer 225 kr. og gæster 325 kr. Sidste tilmelding, som er bindende, er 16. nov. Betaling til kasserer Anny Lorentzen eller på netbank: Reg. nr.: 2232 –

konto nr.: 43 97 15 10 72. Husk at skrive navn på indbetalingen. Maks. 50 deltagere.

HORSENS

Afdelingen. 4. dec. kl. 10-12.30/14-16.30: Juletræ på Scandic Bygholm Park i Horsens. For medlemmer og børn/børnebørn. Maks. 3 voksne. Billetsalg hele oktober måned. Billetpris 30 kr. via Mobile-Pay/kontant.
Seniorklubben. 8. nov. kl. 14: Vi får besøg af Margit Jørgensen fra Horsens Kommune, der fortæller om forebyggende hjemmebesøg, som kommunen tilbyder. Der er kaffe/kage. | 22. nov. kl. 14: Julebanko. Klubben giver gevinsterne. Der kan købes amerikansk lotteri. Der er kaffe/kage. | 2. dec. kl. 13: Julefro-

kost i egne lokaler i fagforeningshuset. Ledsager er velkommen. Pris 160 kr. pr. kuvert. Drikkevarer kan købes, snapsen medbringer bestyrelsen. Betaling ved tilmelding. For at deltage i seniorklubbens arrangementer skal du være medlem. Årligt kontingent i seniorklubben 160 kr. Årligt kontingent i FOA 222 kr. Tilmelding til udflygtterne skal ske til formand Dorrit Bank på 60 19 70 16/dorrit.bank@stofanet.dk eller kasserer Sonja Møller Andersen på 60 71 17 80/sonja-andersen@stofanet.dk. Træffes bedst kl. 17-18.

MIDTJYLLAND

Seniorklubben. Skive afdeling. 25. nov. kl. 13: Julefrokost i FOAs mødelokaler, Jægervej 12, Skive. Kom og få en hyggelig eftermiddag med god mad, sang og musik. Der er 2 genstande pr. person. Kaffe/lidt godt til ganen. 200 kr. for medlemmer. Sidste tilmelding er senest 11. nov.

ODENSE

Seniorklub. 22.-23. nov.: Juletur til Tyskland i 2 dage med julemarkeder. Afgang Vejerbøden, Nyborg kl. 7.15 – Afgang Dannebrogsgade, Odense kl. 7.45 – Afgang Amtsgården, Ørbækvej 8. Turen går til Kiel (vi får kaffe/rundstykker i bussen). I Kiel: 3 timer på egen hånd. Senere går turen til hotel Radisson i Lübeck til indkvartering og spising. Efter morgenmad: 3 timer i Lübeck. På hjemvejen stopper vi

ved Fleggaard for indkøb. Forventet hjemkomst til Odense ca. kl. 19.30. Pris 1.300 kr. ikkemedlemmer 1.495 kr. Tillæg for enkeltværelse 399 kr. | 3. jan. 2023: Nytårskur, FOA 1 sal, Vesterbro 120, Odense. Klubben er vært med Asti, kranseskage og kaffe/te. Vel mødt i det nye år.

STORSTRØM

Seniorklub Nord. 17. nov.: Foredrag v. Ruth Bierre om Svanvig Hospices. Vi starter med smørrebrød kl. 12. | 8. dec.: Julefrokost kl. 12 med musikalsk underholdning. Tilmelding til Anni på 20 59 59 18, Leif på 30 46 20 35.

SØNDERJYLLAND

Afdelingen. 16. nov. kl. 18: Generalforsamling på Agerskov Kro, Agerskov. Dagsorden jf. lovene. Forslag til valg skal være bestyrelsen i hænde senest 21 dage før generalforsamlingen dvs. 26. okt. Valg jf. lovene. Bagefter vil der være orientering og drøftelse af tanker om fusion med FOA Sønderborg.
Seniorklubben. 25. nov. kl. 13: Julefrokost i Stubbæk forsamlingshus. Medlemmer 200 kr., ikkemedlemmer 250 kr. Tilmelding senest 18. nov. på foa.syd.dk. | 7. dec. kl. 14: Julehygge i FOAs mødelokaler på Brundevej 2, Rødekro. Tilmelding senest 1. dec. på foa.syd.dk. Ret til ændringer forbeholdes. Ved møder i afdelingen er kaffen gratis for alle. Ægtefælle og samlever betaler entréprisen ved arrangement-

ter ud af huset. Husk du automatisk er medlem af seniorklubben som efterløner og pensionist.

VARDE

Seniorklubben. 7. nov. kl. 14: Bankospil med mange fine præmier i FOAs lokaler, Ndr. Boulevard 78, Varde. | 5. dec. kl. 12.30: Julefrokost i FOAs lokaler, Ndr. Boulevard 78, Varde. Der vil blive serveret en lækker juleanretning, og der er overraskelser undervejs. Pris 125 kr. + drikkevarer. Tilmelding og betaling senest 1. dec. til Jytte Søgaard på 24 83 75 42.

VEST**Seniorklubben Vejen.**

14. nov. kl. 14: Sognegården Holsted. Vi får besøg af Trekloveret/musik og sange fra Giro 413 v. Betina Jørgensen, Gert Ravn Østergård og Dorte Østergård. | 5. dec. kl. 12: Årets julefrokost inkl. lidt mad, julesange fra den røde sangbog og amerikansk lotteri afholdes i Vejen Hallen, Fuglsangsalle 10. Pris 175 kr. + drikkevarer. Tilmelding senest 25. nov., som er bindende. | 9. jan. 2023 kl. 14: Nytårskur i Sognegården, Nørregade 98, Vejen. Vi ønsker hinanden godt nytår med et glas bobler, kaffe/kage. Nogle læser op, har du en god historie eller noget sjovt at fortælle, så tag det med.

VESTSJÆLLAND**Pædagogisk sektor.**

10. nov. kl. 17:30-21: Generalforsamling i FOA Vestsjælland, Stenhusvej 35, Holbæk.

Fagforeningen. 15. nov. kl. 17-21: Generalforsamling i Filadelfia, Den store festsal, Kurvej 4, Dianalund. Arbejdspladsbesøg: Se planlagte besøg i nyhedsbrevet. Ønsker din arbejdsplads besøg af kontorbilen, så kontakt Lars Mortensen på lamo@foa.dk.

MEDLEMPULSEN**Vindere i august 2022****Hovedpræmievinder**

Pia Kildegaard Jakobsen, FOA Trekanten Lillebælt

Gavekort til Coop

Hanne Hedegaard Krog, FOA Nordjylland
Jeanette Pedersen, FOA Frederikshavn
Karina Bang Møllegaard, FOA Trekanten Lillebælt
Laila Toft Gregersen, FOA Nordjylland
Mie Linnebjerg Bech, FOA Trekanten Vejle

Hovedpræmien er et weekendophold for 2 på et Comwell-hotel i Danmark. Desuden har vi hver måned 5 Coop-gavekort til en værdi a 300 kr. Nye deltagere er velkomne på foa.dk/medlemspulsen

KONTAKT FOA

FOA, forbundshuset
Staaings Plads 1-3
1790 København V

Telefon: 46 97 26 26
Åbningstid:
Mandag-torsdag
8.30-16.00
Fredag 8.30-15.00

FOA-afdelinger

Afd. 1: 46 97 11 00
foa.dk/foa1
Bornholm: 46 97 33 13
foa.dk/bornholm
Frederikshavn: 46 97 11 70
foa.dk/frederikshavn
Frederikssund: 46 97 12 00
foa.dk/frederikssund
Guldborgsund: 46 97 17 50
foa.dk/guldborgsund

Horsens: 46 97 14 55
foa.dk/horsens
KLS: 46 97 15 00
foa.dk/cls
Køge: 46 97 16 00
foa.dk/koege
LFS: 35 44 45 46
foa.dk/lfs
Mariagerfjord: 98 51 21 11
foa.dk/mariagerfjord

Midtjylland: 46 97 30 30
foa.dk/midtjylland
Midt- og Vestjylland:
46 97 14 14
foa.dk/midt-vestjylland
Nordjylland: 46 97 29 00
foa.dk/nordjylland
Nordsjælland: 46 97 33 90
foa.dk/nordsjaelland
Odense: 46 97 18 00
foa.dk/odense

Randers: 46 97 19 00
foa.dk/randers
Roskilde: 46 97 19 90
foa.dk/roskilde
Silkeborg-Skanderborg:
46 97 20 20
foa.dk/silkeborg-skanderborg
Social- og Sundhedsafdelingen:
46 97 22 22
foa.dk/sosu

I TVIVL OM DIN LØN?

Find dit eget løntrin for
kommune, region og stat
i det nye lønmagasin

foa.dk/loenmagasin

Storstrøm: 46 97 28 00
foa.dk/storstroem
Sydfyn: 46 97 27 27
foa.dk/sydfyn
Sønderborg: 46 97 34 00
foa.dk/soenderborg
Sønderjylland: 46 97 35 00
foa.dk/soenderjylland
Trekanten: 46 97 36 10
foa.dk/trekanten

Vendsyssel:
46 97 10 30/46 97 13 46
foa.dk/vendsyssel
Vest: 76 10 93 50
foa.dk/vest
Vestsjælland: 46 97 38 60
foa.dk/vestsjælland
Århus: 89 36 66 66
foa.dk/aarhus

PMF-afdelinger
FOA/PMF Kbh. Syd:
46 97 28 50
foa.dk/foa-pmf-kbh-syd
PMF afd. 1: 46 97 31 01
foa.dk/pmf1
PMF afd. 4: 43 71 66 90
foa.dk/pmf4
PMF Fyn: 46 97 13 13
foa.dk/pmf-fyn

PenSam
Jørgen Knudsens Vej 2
Postboks 282
3520 Farum
Telefon: 44 39 39 39
pensam@pensam.dk
pensam.dk

Redaktionen sluttet
12. oktober

Indlæg til 'Det sker'
sendes til Henriette
Monrad, hmon@foa.dk

Frist til nummer 1/2023
3. januar
Frist til nummer 2
30. januar

Annoncer
Media-Partners
Telefon: 28 57 08 57
jorgen@media-partners.dk

Annoncefrist
Nummer 6
9. november
Nummer 1/2023
11. januar

Annoncer og indstik,
som er udsendt sam-
men med Fagbladet FOA,
er ikke udtryk for FOAs
anbefalinger.

Nummer 6 udkommer
Uge 51 2022

Synspunkter frem-
sat i Fagbladet FOA
er ikke nødvendigvis
sammenfaldende med
FOAs synspunkter.

Vi tager ansvar for
indholdet og er tilmeldt

**PRESSE
NÆVNET**

Medlem af Danske Medier
 DANSCHE MEDIER
OPLAGSKONTROL

Tilsluttet Specialmediernes
Oplagskontrol

Oplag:
169.153/12. årgang
Tryk: Stibo Complete
ISSN: 1901-0222

Udgiver:

FOA

Staunings Plads 1-3
1790 København V
Telefon: 46 97 26 26
foa.dk
e-mail: foa@foa.dk

Pia Jensen, social- og sundhedshjælper på demensplejecentret Skovbakkehjemmet i Skive, har peget på sin kollega Tina Elisabeth Lauritsen.

PIA JENSEN:

TINA ER VORES FYRTÅRN

AF MERETE NIELSEN | FOTO: TOR BIRK TRADS

Hvorfor fortjener Tina et kram?

At skabe hygge og gode stunder for de ældre, det brænder Tina virkelig for. Om onsdagen, hvor vi spiser boller og synger med beboerne, er det Tina, der kender de gamle sange fra Højskolesangbogen – for eksempel 'De nære ting', som beboerne elsker. Hun er også en af de første på gulvet, når vi har erindringsdans. Hun vil så gerne gøre det godt for de ældre, og det smitter af på os andre. I det hele taget er hun et fagligt fyrtårn, der i en travl hverdag også formår at forklare om demenspleje til vores elever og ufraglærte.

Tina står for gavekassen og er altid den, der sørger for en blomst til dem, der har brug for lidt opmuntring – om man ligger syg med corona, eller det kører lidt hårdt på hjemmefronten, så har hun et fint blik for det. Det er også hende, der køber barselsgaver og kører ud med dem – i sin fritid. Selvom Tina er sød, smilende og altid kommer glad på arbejde, så kan hun også sige sin mening, hvis der er noget, hun synes ikke er i orden eller uretfærdigt. Det kan jeg godt lide. ★

KRAMMET
GÅR TIL

**Tina Elisabeth
Lauritsen**
Social- og
sundhedsassistent

Har du en skøn kollega, der fortjener et kram her på siden, så skriv til redaktionen@foa.dk. Der er et gavekort på 250 kr. til Coop til kollegahygge, hvis vi bruger dit tip.

Benyt dit PlusKort, og få kontant rabat når du handler – se alle rabatterne på **pluskort.dk**

PlusBrændstof.

Spar 20-25 øre pr. liter benzin eller diesel, når du betaler med et PlusKort Shell Card

20-25 øre/l

PlusBillån.

Få 1.000 kr. i rabat på dit billån hos AL Finans. Er du samtidig kunde i Arbejdernes Landsbank, får du en samlet rabat på 3.500 kr.

1.000 kr.

PlusBil.

Kør forbi Quickpoint, når bilen skal på værksted. Hos Quickpoint får du korte ventetider og god service til lave priser.

10 %

PlusTaxi.

Få 10 % rabat på alle taxiture, når du bruger Dantaxi-appen. Det er både nemt og hurtigt - og så har du altid næsten 2.000 taxier direkte i lommen.

10 %

PlusBil.

Få serviceet din bil hos Euromaster, og få rabat på dæk, autoservice, fælge og autotilbehør med PlusKort.

10 %

PlusMiljø.

Med GreenMobility har du adgang til elbiler i København og Aarhus, som du lejer med et enkelt swipe i en app.

10 %

Der tages forbehold for trykfejl og ændrede rabattalere. Læs vilkår og betingelser for rabattalere på pluskort.dk

FOA PlusKort.

Scan QR-koden og få dit PlusKort på mobilen med det samme.

DR. WARMING BASISCREME

Til behandling af meget følsom, skadet
og strålebehandlet hud samt intimgener.
Indeholder kun 4 ingredienser.

Følg os på [drwarming.dk](https://www.drwarming.dk)

Find produktinformation og forhandlerliste på
[drwarming.dk](https://www.drwarming.dk)